

**§ 11 Miljøgodkendelse af økologisk
malkekvægsproduktion
Hesselgaard 1, 6300 Gråsten**

Meddelt d. 1. december 2016

Meddelt af Erhverv & Affald

Sønderborg Kommune

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 11, stk. 2 på Hesselgaard 1, 6300 Gråsten matr. nr. 126 og 190 Bækken, Rinke-næs, til en produktion på 117 økologiske malkekøer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. og 10 kvier 22-24 mdr. svarende til 174,78 DE. Der er ansøgt om at etablere en ny gyllebeholder og udvide dyreholdet med 1,4 DE.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og driften af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig på-virkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader be-varingsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirekti-vets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i be-skrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige ge-ner. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller an-dre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbrugs-lovens § 42.

Ejendommen er ikke tidligere blevet miljøgodkendt.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet inden to år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen an-ses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.

Offentlighed

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabohøring af naboer i konsekvensområdet for lugt og øvrige parter i perioden fra den 3. november 2016 til den 25. november 2016. Der indkom ingen høringssvar i høringsperioden.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 1. december 2016. Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 1. december 2016 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revur-dering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Første gang dog efter 8 år.

Ansøger og ejerforhold

Ansøger:

Navn: Johannes Hjort Nielsen
Adresse: Hesselgaard 1
Postnummer: 6300 Gråsten
Ansøgningsnr.: 90349 - version 3

Konsulent:

Navn: Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd
Adresse: Peberlyk 2
Postnummer: 6200 Aabenraa

Kontaktperson på bedriften

Navn: Johannes Hjort Nielsen
Adresse: Hesselgaard 1
Postnummer: 6300 Gråsten

Bedriftoplysninger

Navn på bedriften: Johannes Hjort Nielsen
Adresse: Hesselgaard 1
Postnummer: 6300 Gråsten
CVR-nummer: 25608984
P-nummer: 1007900631
Ejendomsnummer: 5400007944
Ejer af ejendommen: Johannes Hjort Nielsen
Matrikel: 126 og 190 Bækken, Rinkenæs

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Land, By og Kultur
Erhverv & Affald
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Lene Alnor
Sagsbehandler, arealdel: Sussanne B. Mortensen
Sag nr.: 16/28099
KS: SBMO/LKAO

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering	7
1.1	Ansøgning.....	7
1.2	Ikke teknisk resumé	8
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	11
2.1	Planmæssige forhold	13
2.2	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	14
2.3	Placering i landskabet	15
3	Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	16
3.1	Bygninger.....	16
3.2	Husdyrhold.....	17
3.3	Staldindretning.....	18
3.4	Ventilation	20
3.5	Fodring	20
3.6	Energi- og vandforbrug	21
3.7	Spildevand herunder regnvand	22
3.8	Affald	23
3.9	Råvarer og hjælpestoffer	24
3.10	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	25
4	Gødningsproduktion og –håndtering	27
4.1	Gødningstyper og mængder	27
4.2	Opbevaring og håndtering af flydende gødning og vaskevand	28
4.3	Fast gødning og dybstrøelse	29
4.4	Udbringning af husdyrgødning	30
5	Forurening og gener fra husdyrbruget	32
5.1	Ammoniak og natur.....	32
5.2	Lugt.....	37
5.3	Fluer og skadedyr	39
5.4	Transport.....	39
5.5	Støj og vibrationer	40
5.6	Støv fra anlæg og maskiner	41

5.7	Lys.....	41
6	Beskrivelse og vurdering af arealerne	42
6.1	Harmoniarealerne	42
6.2	Lokalisering og planmæssige forhold.....	43
6.3	Påvirkninger af søer og vandløb.....	43
6.4	Påvirkninger af fjord og hav	43
6.5	Nitrat til grundvand.....	45
6.6	Natur (§3 og §7).....	46
6.7	Bilag IV arter	46
6.8	Natura 2000	47
6.9	Beskyttede sten- og jorddiger.....	47
6.10	Kultur- og fortidsminder	48
7	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	48
8	Husdyrbrugets ophør.....	51
9	Egenkontrol og dokumentation.....	52
10	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	53
11	Konklusion.....	54
12	Generelt	55
13	Vilkår	56
	GENERELT	56
	EGENKONTROL.....	56
	HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	57
	HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT.....	57
	GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBETING.....	59
	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	59
	AREALER.....	60
	HUSDYRBRUGETS OPHØR.....	60
	Lovgrundlag.....	61

Bilag

1. Placering af ny gyllebeholder
2. Situationsplan
3. Afløbsplan
4. Kort over udbringningsarealer og kørselsveje
5. Teknik og intern transport
6. Beredskabsplan
7. Alle arealer
8. Lokalisering og planforhold
9. Grundvand
10. Overfladevand
11. Beskyttet natur
12. Natura 2000
13. Udtalelse fra Aabenraa Kommune
14. Oversigt over forpagtede arealer

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Sønderborg kommune har modtaget ansøgning (nr. 90349) fra Johannes Hjort Nielsen om miljøgodkendelse af ændring af husdyrproduktionen på Hesselgaard 1, 6300 Gråsten og etablering af en ny gyllebeholder. Ansøgning om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 15. juli 2016. Seneste version af ansøgning, version 3, er modtaget den 7. oktober 2016.

Der ansøges om at foretage en mindre ændring i dyreholdet og etablere en ny gyllebeholder på adressen Hesselgaard 1, 6300 Gråsten. Ejendommen drives som en økologisk produktion.

Miljøgodkendelsen omfatter produktionen på Hesselgaard 1, hvorpå 117 økologiske malkekøer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. og 10 kvier 22-24 mdr. svarende til 174,78 DE opstaldes. Desuden omfatter miljøgodkendelsen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr.: 25608984.

Ejendommen har hidtil ikke været godkendelsespligtig.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger.

Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af etableringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Sønderborg Kommune godkender hermed en kvægproduktion på 117 økologiske malkekøer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. og 10 kvier 22-24 mdr. svarende til 174,78 DE på Hesselgaard 1, samt afsætning af husdyrgødning på arealerne tilhørende CVR-nr. 25608984 og til biogasanlæg.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Vilkårene i denne miljøgodkendelse vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen på Hesselgaard 1 i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Sønderborg Kommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og anlæg

Der ansøges om at ændre en eksisterende økologisk kvægproduktion beliggende Hesselgaard 1, 6300 Gråsten. Den ansøgte produktion omfatter 117 økologiske malkekøer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. og 10 kvier 22-24 mdr. svarende til 174,78 DE.

Ejendommen ejes af Johannes Hjort Nielsen. Johannes Hjort Nielsen driver på nuværende tidspunkt ikke andre husdyrproduktioner i Sønderborg Kommune.

Ændringen af produktionen kræver ikke ændringer i staldanlægget, men ansøger ønsker at etablere en ny gyllebeholder på 3.943 m³. Den nye gyllebeholder etableres nord for den eksisterende gyllebeholder. Hele produktionsanlægget ligger samlet.

Al gødning fra ejendommen afsættes til ansøgers egne arealer og til biogasanlæg, hvorfra der efterfølgende modtages afgasset biomasse til udbringning.

Placering

Staldanlægget er placeret i landzone ca. 1,2 km vest for landsbyen Rinkenæs ved Gråsten. Der er ca. 250 m til nærmeste beboelse. Gyllebeholderen placeres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Projektet overholder ikke afstandskravene i husdyrloven. Der er i forbindelse med indsendelse af ansøgning om miljøgodkendelse søgt om dispensation fra afstandskravet til naboskel og til offentlig vej. Dispensationerne meddeles sammen med denne godkendelse.

Gener

Omlægningen af produktionen vil ikke ændre lugtpåvirkningen af ejendommens omgivelser væsentligt. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandskravene overholdt, og husdyrbruget forventes derfor ikke at give anledning til væsentlige gener ud over, hvad der er normalt for denne type produktion.

En stor del af dybstrøelsen fra produktionen køres til biogasanlæg. Ansøger modtager i stedet afgasset biomasse retur. Den afgassede biomasse skal opbevares i den nye gyllebeholder.

Til- og frakørsel til ejendommen vil ske af Hesselgaard. Den mindre ændring af produktionen og etableringen af gyllebeholderen vurderes ikke til at give øgede trafikale gener for omboende. Antallet af transportere forventes at være uændrede.

Harmoniareal

Bedriftens arealer er miljøgodkendt i forbindelse med denne godkendelse.

Den økologiske bedrift kommer fremadrettet til at bestå af de 131,32 ha, der er angivet som ejede og forpagtede arealer i ansøgningsskema-nr. 90349.

Til de 101,76 DE fra ejendommen samt de 82 tilførte DE er der således 131,32 ha til rådighed.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der er beregnet en årlig ammoniakemission fra anlægget på 1.199,99 kg N/år. Projektet overholder det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniaktabet i forhold til referencenormen for stalde og opbevaringslagre.

Der foreligger ingen vejledende emissionsgrænseniveauer for økologisk produktion. Det vejledende emissionsgrænseniveau for denne besætning er derfor ikke beregnet.

Der er udført beregninger af ammoniakdepositionen til naturtyper beliggende i nærheden af anlægget. Der er en samlet nedgang i ammoniakemissionen fra ejendommen på 258,31 kg N/år. Sønderborg Kommune vurderer, ud fra beregningerne, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre en ændring af naturområderne, og at projektet dermed ikke vil medføre en forringelse af naturområderne.

Ingen af anlæggets bygninger ligger i eller i umiddelbar nærhed af et Natura 2000-område. Nærmeste Natura 2000 område på land er Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov. Arealet afvander ikke til området. Afstanden til skoven er ca. 800 meter fra udbringingsarealet 7-0.

Det er vurderet ud fra den store afstand fra produktionsanlægget til Natura 2000-områder, at nedfald af ammoniak, der skyldes emission fra projektet, ikke er til skade for de beskyttede områder.

Det er vurderet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre påvirkninger og bidrag fra andre projekter har skadevirkning på Natura 2000-områderne eller de naturtyper og arter, der forekommer i de internationale naturbeskyttelsesområder.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistor, som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen.

BAT

I forhold til det generelle ammoniakreduktionskrav, som beskrevet i husdyrloven, skal husdyrbruget reducere ammoniakfordampningen med 30 % i forhold til referencetaldsystemet. Dette er knap opnået i ansøgningen. Desuden skal projekter normalt leve op til et BAT-krav for udledning af ammoniak beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledninger. Miljøstyrelsen har dog ikke beregnet et vejledende emissionsgrænseniveau for økologiske malkekvægproduktioner. Ansøger har valgt at reducere ammoniakudledningen ved at øge andelen af dybstrøelse, der køres direkte ud (bortskaffes til biogas) fra 0 til 80 %. Derudover lever bedriften op til en lang række virkemidler, som er bundet op i den generelle gældende lovgivning.

Ud fra økonomiske og proportionale betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg.

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bilag 1 og 2 og figur 1 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggets placering i forhold til omgivelserne. Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

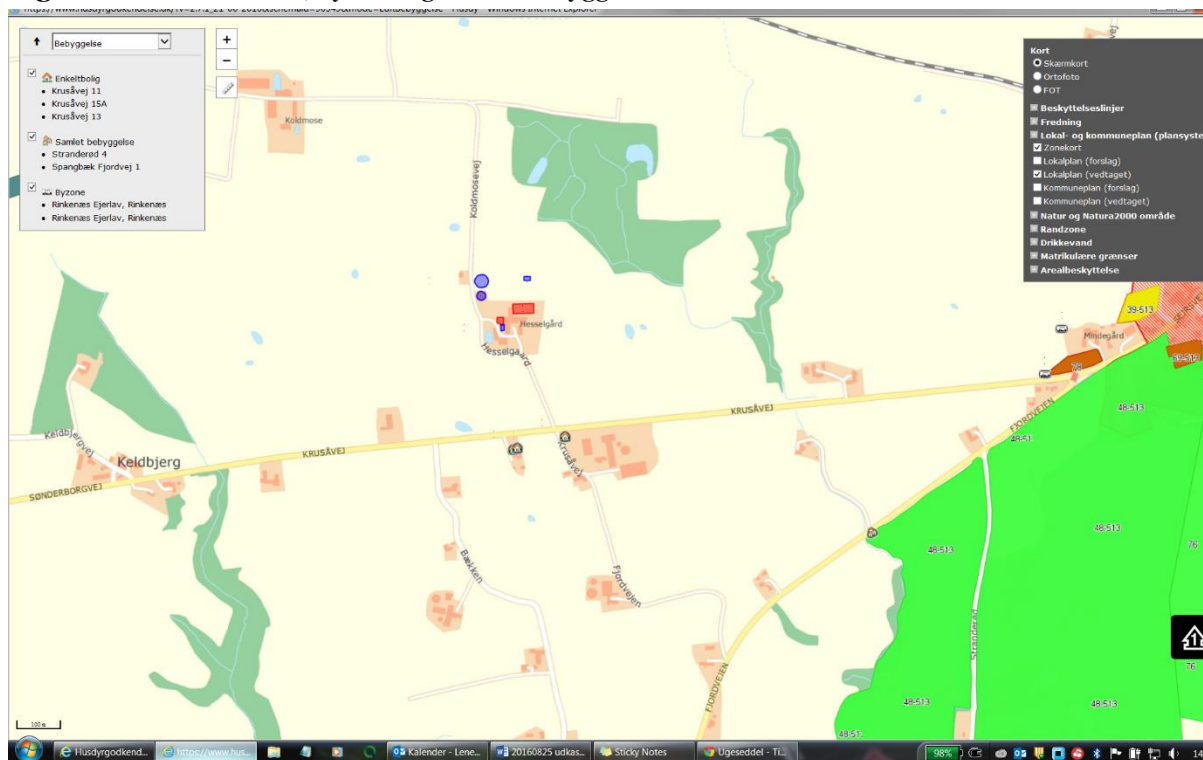
- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Staldanlægget er placeret i landzone med ca. 250 m til de nærmeste beboelser, Krusåvej 11, 13 og 15A. Ingen af disse beboelser har landbrugspligt. Samlet bebyggelse udløses af lokalplanen for Golfcenter, Benniksgaard i Rinkenæs, (Lokalplan 20.1 med lokalplannr. 48-513), som er beliggende ca. 950 m sydøst for anlægget.

Nærmeste byzone eller sommerhusområde udgøres af zonegrænsen til byzonen i Rinkenæs ca. 1,2 km øst for anlægget, se figur 1.

Figur 1. Nærmeste nabo, byzone og samlet bebyggelse

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse. Forbudszonerne fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Byzone	ca. 1,2 km	Fra kvægstalden til byzoneareal i Rinke-næs	50 m
Sommerhusområde	Ca. 5,6 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde ved Østerskov	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 950 m	Fra stalden til lokalplan for Golfcenter, Benniksgaard i Rinke-næs, (Lokalplan 20.1 med lokalplannr. 48-513)	50 m
Nærmeste nabo (uanset landbrugspligt eller ej)	Ca. 250 m	Fra staldanlægget og til Krusåvej 11, 13 og 15A	50 m
Nærmeste nabobeboelse i samlet bebyggelse	ca. 1,4 km	Fra staldanlægget til Strandrød 4 som er den nærmeste beboelse, som udløser samlet bebyggelse.	50 m

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Anlægget er beliggende mere end 300 m fra ovenstående.

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt. Læs mere herom i afsnit 5.2.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor følgende afstande:

Tabel 2. Oversigt over afstande fra de nye verandaer

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Stuehus	30 m	Fra kostald til stuehus	15 m
Naboskel	Ca. 8 m	Fra ny gyllebeholder til matr. 447 Hølbøl, Høkkerup. Der søges dispensation.	30 m
Levnedsvirksomhed	>>25 m	Nærmeste butikker med fødevarer ligger i Rinke-næs	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 920 m	Fra staldanlægget til alment vandforsyningsanlæg på adressen Fjordvejen 119	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. 320 m	Fra staldanlægget til privat vandværk på Krusåvej 8	25 m

Vandløb	ca. 540 m	Fra staldanlægget til vandløb øst for anlægget	15 m
Dræn	> ca. 15 m	Evt. Dræn inden for 15 m af den nye gyllebeholder vil blive lagt om i faste rør	15 m
Sø	115 m	Fra den nye gyllebeholder til det nærmeste § 3 registrerede vandhul mod nord	15 m
Privat vej	>> 15 m	Ukendt	15 m
Offentlig vej	ca. 8 m	Fra den nye gyllebeholder til Hesselgaards vejmatrikel. Der er søgt dispensation.	15 m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Nogle af afstandene fremgår også af bilag 1.

Miljømyndighedens vurdering

Påvirkninger fra anlægget er vurderet på baggrund af det indsendte ansøgningsmateriale, Kommuneplan 2013-2025, samt kortmateriale fra Sønderborg Kommune.

Ifølge Kommuneplan for Sønderborg Kommune ligger anlægget i landzone. Der er ingen lokalplan for området. Det vurderes, at Husdyrlovens §§ 6 og 8 overholdes bortset fra afstand til naboskel og afstand til offentlig vej. Sønderborg Kommune har foretaget en nabohøring af ejeren af matrikel 447 Holbøl, Hokkerup. Ejeren havde ikke indvendinger mod dispensationen. Sønderborg Kommune meddeler også dispensation fra afstandskravet til vej. Det vurderes at oversigtsforhold osv. er tilfredsstillende. Der stilles vilkår til gyllebeholderens afstand til hhv. naboskel og vejskel. Desuden stilles vilkår til, at lastbiler og traktorer skal holde på matrikel 190 Bækken, Rinkenæs og ikke på offentlig vej ved håndtering af dybstrøelse og afgasset biomasse. Vejen skal holdes ren og læsseplads ved gyllebeholderen skal være befæstet, så svineri på offentlig vej minimeres.

Der er mere end 300 meter til nærmeste bolig i samlet bebyggelse. Dermed er ansøgningen ikke omfattet af Husdyrlovens § 20.

Eventuelle dræn inden for 15 m af den nye gyllebeholder skal sløjfes.

2.1 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2013 – 2025 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i plandistrikt 7.3 Rinkenæs. Ejendommen ligger i landområde med kommuneplannr. 7.3.001.J. Ejendommen er beliggende i et område, som ikke er omfattet af en lokalplan.

Ifølge Spildevandsplan 2009-2016 for Sønderborg Kommune, er ejendommen ikke tilsluttet offentlig kloak. Der foretages en mekanisk rensning med afledning til septiktank og afløb til dræn. Ansøger oplyser, at der er bestilt et minirensningsanlæg, som skal erstatte septiktanken fremover.

Anlægget forsynes med vand fra privat fælles vandværk på Krusåvej 8.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at ændringen af produktionen kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Naturbeskyttelsesområder".

Økologiske forbindelser: Bygningerne ligger ikke i nær ved økologiske spredningskorridorer. Ca. 180 m nordøst for stalden ligger en skov, som indgår i en økologisk spredningskorridor i forbindelse med Stranderød Bæk. Etableringen af en ny gyllebeholder berører ikke spredningskorridoren.

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (habitatområde H83), som ligger 2 km nord for anlægget. Nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet rundt om Als (habitatområde H173), som ligger 3 km øst for ejendommen.

Værdifulde landskaber: Bygningerne ligger uden, men grænser op til udpegningen. Værdifulde landskaber skal som udgangspunkt friholdes fra ny bebyggelse. Nødvendigt landbrugsbyggeri skal udformes og placeres, så der tages mest muligt hensyn til landskabelige værdier og friluftslivets interesser.

Uforstyrrede landskaber: Bygningerne ligger uden for udpegningen. Ifølge kommuneplanen, skal etablering af større byggerier så vidt muligt undgås i uforstyrrede landskaber. Hvis etablering af større byggerier og tekniske anlæg er nødvendig, skal de placeres og udformes på en sådan måde, at de påvirker landskabet mindst muligt og tilgodeser værdierne i landskabet.

Områder med særlig geologisk værdi: Bygningerne ligger uden for, men grænser op til udpegningen "Geologiske interesseområder". Ifølge kommuneplanen, skal byggeri og anlægsarbejde, som kan sløre landskabets dannelsesformer så vidt muligt undgås i områder med geologiske bevaringsværdier.

Rekreative interesseområder: Der er ingen bygninger inden for udpegningerne: "Eksisterende byzoner", "Arealudlæg til byformål", "Sommerhusområder", "Turismeområder" og "Fritidsformål".

Værdifulde kulturmiljøer: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Kirkeomgivelser: Bygningen ligger uden for udpegningen "Kirkebyggelinjer" og "Kirke-landskaber".

Kystnærhedszonen: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering: Bygningerne ligger uden for lavbundsarealer.

Skovrejsningsområder: Bygningerne ligger inden for udpegningen "skovrejsning ønsket". Skovrejsningsområder ligger der, hvor nye skove bedst beskytter drikkevand, styrker den biologiske mangfoldighed og fremmer friluftslivet især nær byområder. Det er frivilligt for ejerne af jorden i skovrejsningsområderne, om de vil plante skov.

Fredede områder: Bygningerne ligger uden for beskyttelseslinjen.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Ca. 217 m vest for stalden ligger en registreret sø. Byggeriet af den nye gyllebeholder kommer ikke til at berøre søen.

Strandbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Klitfredningslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Skovbyggelinje: Bygningerne ligger uden for beskyttelseslinjen, hvor der normalt ikke må bygges.

Søbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Fortidsmindebeskyttelseslinje: Der ligger ingen bygninger inden for udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger: Bygningerne ligger uden for udpegningen. I markafgrænsningen 8 meter nord for den nye gyllebeholder ligger der et beskyttet sten- og jorddige. Diget må ikke beskædiges i forbindelse med byggeriet af den nye gyllebeholder.

Miljømyndighedens vurdering

Den nye gyllebeholder ligger inden for skovrejsningsområde. Da det er frivilligt for ejeren, om der skal plantes skov inden for udpegningen, vurderer Sønderborg Kommune, at byggeriet ikke er i uoverensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for udpegningen.

Ved etableringen af den nye gyllebeholder, skal ansøger være opmærksom på ikke at skade det beskyttede sten- og jorddige, som ligger nord for den nye beholder.

Sønderborg Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt kommuneplanens retningslinjer vedrørende landskab er overholdt.

2.3 Placering i landskabet

I forbindelse med ændringen i dyreholdet, etableres der en ny gyllebeholder, som ligger umiddelbart nord for den eksisterende beholder.

Landskabet omkring staldanlægget

Ejendommen ligger i et småtkuperet dødislandskab med en del hegn og småbevoksninger. Den nye gyllebeholder kommer til at ligge bag ved ejendommen i forhold til Krusåvej og den vil derfor ikke være synlig her fra.

Fra de omkringliggende ejendomme vil den nye gyllebeholder heller ikke være synlig pga. de eksisterende hegn lige som den ikke vil kunne ses over større afstande. Da den nye gyllebeholder ligger i forbindelse med den eksisterende beholder vil bygningsmassen fremstå samlet.

Miljømyndighedens vurdering

Bygningsmassen på Hesselgaard 1 vil stadig efter etableringen af den nye gyllebeholder fremstå som et samlet anlæg. Den nye beholder bliver ikke synlig for hverken naboer, fra Krusåvej eller fra større afstande. Den nye gyllebeholder vil være afskærmet mod nord af den eksisterende beplantede sten- og jorddige samt af skovbeplantningen mod nordøst.

Det vurderes derfor, at den nye gyllebeholder ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet og der stilles derfor ikke vilkår om ny beplantning.

Det vurderes samlet, at etableringen af den nye gyllebeholder ikke vil være i konflikt med de landskabelige interesser i området.

3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

3.1 Bygninger

Ejendommens bebyggede areal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 3.093 m². Der er ingen verserende byggesager på ejendommen.

Bilag 2 viser en situationsplan for det samlede husdyrbrug.

Produktionen er en økologisk malkekvægsproduktion. Ændringen i dyreholdet foretages i eksisterende bygninger. Der bygges desuden en ny gyllebeholder på 3.943 m³.

Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, bebyggelsens fremtidige anvendelse med videre fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Oversigt over bygninger

BYGNING	GRUND-PLAN /RUM-FANG	BYGNINGS-HØJDE	TAG-HÆLDNING	BYGNINGSMATERIALER/FARVER	ANVENDELSE
1 Kostald	1.200 m ²	10 m	20°	Brun krydsfiner med røde plader i gavle, gråt eternittag	Malkekøer, goldkøer og kvier
2 Opsamlingsplads	240 m ²	4,5 m	20°	Røde mursten, gråt eternittag	Opsamlingsareal med spalter
3 Lade/gl. stald	550 m ²	10 m	20°	Hvidpudset med røde plader, gråt eternittag	Malkecenter, tankrum og div. Opbevaring
4 Kalvestald	245 m ²	4 m	20°	Hvidkalket, gråt tag	Kalvestald
5 Gl. stald	340 m ²	8 m	15°	Hvidpudset, røde plader, gråt tag	Gammel bindestald
6 Halmlade	240 m ²	6 m	25°	Hvidpudset, med gråt tag	Halmopbevaring
7 Garage	100 m ²	6 m	30°	Hvidpudset	Diverse opbevaring
8 Stuehus	215 m ²	6 m	45°	Hvidkalket, rødt tag	Beboelse
9 Foderlade	330 m ²	8 m	20°	Røde plader, gråt tag	Foder og maskiner
10 Møddingsplads	210 m ²	-	-	Beton	Mødding
11 Kalveplads	70 m ²	-	-	Beton	Kalvehytter
12 Ensilageplads	1.260 m ²	4 m	-	Grå betonelementer	Beton med sideelementer
13 Gyllebeholder	1.550 m ³	2,5 m	-	Grå beton	Opbevaring af husdyrgødning
14 Ny gyllebeholder	3.943 m ³	3 m	-	Grå beton	Opbevaring af husdyrgødning

Afskærmende beplantning

Ejendommen er omgivet af træer og buske mod syd øst og sydvest. Mod nord er der et kraftigt levende hegn, der afskærmer mod naboejendommen. Ud til Krusåvej er der også kraftige levende hegn af løvfældende træer, og da ejendommen ligger lidt tilbagetrukket, er den ikke særlig synlig fra vejen. Den nye gyllebeholder vil ikke virke særlig synlig.

Stalde, gyllebeholdere, ensilageplads, møddingsplads, kalvehytter, andre bygninger, ventilationsafkast, befæstede arealer, brønde, adgangs- og transportveje mv. fremgår af bilag 1-3.

Der er ingen nedgravede olietanke på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om at gyllebeholderen skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser og at den skal opføres mht. farver og materialevalg som den eksisterende beholder.

Der stilles vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Er produktionen ikke fuldt gennemført til denne dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioden eller registreret i løbet af årene.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at ansøger skal indhente byggetilladelser til de planlagte bygninger og anlæg hos Sønderborg Kommune, inden de opføres.

3.2 Husdyrhold

Landbruget drives som en økologisk malkekvægsproduktion. Der er en kontinuerlig produktion fordelt over hele året. Dyrene er udegående en del af året, jf. reglerne om økologisk kvæghold.

Når kalvene er ca. 6 mdr. bliver de i vinterperioden flyttet til kviehotel hos en anden landmand. De kommer tilbage ved ca. 13 mdr. når de skal løbes, og flyttes igen når drægtighed er konstateret, for derefter at vende tilbage 1-2 mdr. før kælving. I sommerperioden flyttes dyrene i stedet til afgræsning på Dybbøl Banke.

Kvierne indgår i disse perioder ikke i miljøregnskabet for Hesselgaard 1.

Tabel 4 viser ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder. Numrene i tabellen refererer til ansøgningskemaet opdeling i staldafsnit. Bilag 2 viser en situationsplan over anlægget, hvor de enkelte staldafsnit fremgår.

Tabel 4. Dyreholdets størrelse

Stald	Art og vægt-klasse/alders	Nudrift		Ansøgt drift	
		antal	DE	antal	DE
Kalvebokse, kælvningsbokse + kalvehytter	Småkalv, tung race	29 0-6 mdr.	7,84	20 0-4 mdr.	5,07
	Tyrekalv, tung race	0	0	57 40-60 kg	0,75
	Småkalv, tung race	0	0	10 4-6 mdr.	3,03
	Malkeko, tung race	117	153,46	117	153,46

Eksisterende ko-stald	Kvie/stud, tung race	14 13-16 mdr.	6,22	15 13-16 mdr.	6,66
	Kvie/stud, tung race	5 23-24 mdr.	2,94	10 22-24 mdr.	5,80
	Kvie/stud, tung race	9 6-8 mdr.	2,92	0	0
			173,38		174,78

Da ansøger driver en økologisk kvægproduktion har køerne desuden adgang til udendørs arealer.

Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal.

Det maksimale antal DE på 174,78 DE må ikke overskrides. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætning, slagteristrejker m.m.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det godkendte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden. Det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

3.3 Staldindretning

I forbindelse med den mindre ændring af produktionen ændres ikke staldsystemerne på ejendommen.

Bygninger, antal stipladser, gulvtyper og udmugningssystem fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over bygnings anvendelse, antal stipladser, udmugningssystem og gulvtype.

Stald nr.	Anvendelse	Dyretype	Nudrift stipladser	Ansøgt stipladser	Staldsystem og udmugning
Kalve-bokse, kælvnings-bokse + kalvehytter	Kvæg	Småkalv, tung race	-	-	Dybstrøelse
	Kvæg	Tyrekalv, tung race	-	5	Dybstrøelse
	Kvæg	Småkalv, tung race	-	-	Dybstrøelse
Eksisterende ko-stald	Kvæg	Malkeko, tung race	-	-	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter
	Kvæg	Kvie/stud, tung race	-	-	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter
	Kvæg	Kvie/stud, tung race	-	-	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter
	Kvæg	Kvie/stud, tung race	-	-	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter

Der muges hyppigt ved kalvene og i kælvningsbokse. Strøelsen opbevares på møddingsplads til det kan køres ud. Dybstrøelsesstalden udmuges 3-4 gange om året, og køres fortrinsvis direkte væk til biogasanlæg, køres direkte i marken eller evt. lægges i markstak.

Ensilagen opbevares både før og efter i plansiloer på ejendommen. Kraftfoder og råvarer opbevares i foderlade. Eget korn vales til foder.

Halm opbevares i halmhus og til dels udenfor i overdækket stak.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi:

Der tages udgangspunkt i beregninger foretaget i www.husdyrgodkendelse.dk. Det samlede BAT-niveau beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 1103,78 kg N/år. Den beregnede fordampning fra anlægget er på 1199,98 kg. Altså mangler der ifølge beregningerne ca. 96,21 kg N i at opfylde det beregnede vejledende BAT-emissionsniveau.

Der sker ikke nyt staldbyggeri, eller renovering af eksisterende stalde. Der sker kun en justering af dyreholdet i de eksisterende stalde, samt opføres ny gyllebeholder. Der er derfor ikke mulighed for de helt store ændringer af staldene.

Det beregnede BAT-niveau er knap nok overholdt – der mangler ca. 130 kg N/år. Det beregnede BAT-niveau er fastlagt ud fra konventionel mælkeproduktion, hvor der er lidt flere muligheder for at begrænse ammoniakfordampningen. I beregningerne af BAT for konventionelle kvægbrug indgår forsuring af gyllen som et af de mulige tiltag. Forsuring er ikke muligt i økologisk produktion.

Derudover er der bedre mulighed for at styre råprotein-indholdet i foderet ved konventionelt kvægbrug, da køerne går inde på de fleste ejendomme, og får alt foderet tildelt i stalden. Det er lidt mere vanskeligt at kontrollere og dokumentere indholdet af protein i foderet, når en væsentlig del af foderet hentes ved græsning.

Det bør derfor tages i betragtning, at det beregnede BAT-niveau formentlig ligger lidt for lavt i forhold til en økologisk kvægbesætning.

Med staldtypen ”dybstrøelse med lang ædeplads med spalter” er det vanskeligere at opfylde BAT, end hvis det er udelukkende dybstrøelse.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte i staldene.

Hvis et tiltag skal være BAT skal det kunne anskaffes og drives for max 100 kr. /kg N/år. Med en mangel på 96 kg N i at opfylde BAT er der således i teorien 9600 kr./år, som bør kunne bruges til at mindske ammoniakfordampningen fra anlægget. Det vurderes, at hverken fast overdækning af gylleholdere, skraberobotter eller andet teknologi vil kunne anskaffes og drives til denne pris.

Miljømyndighedens vurdering

www.husdyrgodkendelse.dk beregner normalt BAT-niveauet for ammoniak ud fra Miljøstyrelsens vejledninger. Der findes dog ingen vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug ved en økologisk mælkekvægsproduktion. Det har derfor ikke været muligt at beregne BAT-niveauet for produktionen. www.husdyrgodkendelse.dk opgiver godt nok et vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT, men dette tal er fremkommet ud fra normtal for ammoniakfordampning, hvor BAT ikke er indregnet.

Ifølge beregningerne mangler der ca. 96,21 kg N i at opfylde det beregnede vejledende BAT-emissionsniveau for en konventionel produktion, hvortil der foreligger vejledende emissionsgrænseniveauer. Sønderborg kommune vurderer, at ejendommen lever op til BAT for en økologisk bedrift.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at projektet lever op til BAT, og at projektet kan realiseres i de ønskede staldbygninger med den ansøgte indretning, og at ansøger i fornødent omfang har redegjort for implementering af BAT i forhold til staldindretning.

3.4 Ventilation

Der er naturlig ventilation i samtlige staldafsnit.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke er baggrund for at stille vilkår til anvendelse af BAT i forhold til ventilation, idet der ikke anvendes mekanisk ventilation, men alene naturlig ventilation i alle staldafsnit.

3.5 Fodring

Der fodres hovedsageligt med græsensilage og valset korn af egen avl, suppleret med indkøbt tilskudsfoeder. Der tages analyser af den del af grovfoderet, som tildeles i stalden, og analyserne ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. En del foderenheder hentes ved afgræsning.

Ensilagen opbevares både før og efter i plansiloer på ejendommen. Kraftfoder og råvarer opbevares i foderlade. Eget korn vales til foder.

Halm opbevares i halmhus og til dels udenfor i overdækket stak.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige teknologi for fodring:

Der er på ansøgningstidspunktet (nudrift) ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal.

Ansøger er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Det er dog vanskeligt at gennemføre foderkorrektion på ejendommen, da udvalget af økologiske fodermidler er mindre end til konventionel produktion, og da en væsentlig del af foderet hentes ved afgræsning, hvor proteinindholdet kan variere meget.

Konventionelle og økologiske malkekvæg har ikke samme fodernorm. Det er et resultat af, at råvarerne som ligger til grund for fodersammensætningen, har forskellig tilgængelighed. Økologisk foder må endvidere ikke tilsættes kunstige aminosyrer.

Miljømyndighedens vurdering

I henhold til EU's BREF-dokument er det forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Der findes ingen krav til BAT for økologisk produktion og ansøger har ikke valgt at anvende foderkorrektion i ansøgningen. Der stilles derfor ikke vilkår til fodring.

Kommunen vurderer, at de tiltag, der praktiseres mht. opbevaring og håndtering af foder er med til at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne, samt at husdyrbruget lever op til husdyrgodkendelsens krav om at opfylde BAT mht. fodring, idet der fodres efter gældende normer.

For at leve op til BAT til opbevaring af ensilage, skal opbevaringen foregå i en overdækket markstak, som flyttes hvert år. Markstakken kan genplaceres på den samme lokalitet efter 5 år. Der stilles derfor vilkår til opbevaring af ensilage i overdækket markstak. Et kort med placering af markstakken skal fremgå af driftsjournalen.

3.6 Energi- og vandforbrug

El

Elforbruget dækker el til belysning, drift af foderanlæg, malkestald, køletank osv. Det samlede elforbrug for produktionen fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Forbrug af energi.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
El til produktionen	72.000 kWh	72.000 kWh

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger (BAT):

Energiforbruget øges ikke væsentligt af at der opføres en ny gyllebeholder. Ved at køre dybstrøelsen væk fra ejendommen bruger ejeren af biogasanlægget noget mere diesel, men til gengæld afgasses dybstrøelsen i biogasanlægget, så der udvindes gas.

Der er et jordvarmeanlæg, der forsyner malkestalden med vand til opvarmning til vask, og opvarmer stuehuset.

Der er kun lys tændt udenfor og i staldene når det er nødvendigt – lyset er slukket om natten, og kostalden er så åben, at dagslyset er tilstrækkeligt en stor del af året. Med tiden påtænkes det at udskifte lysarmaturer til LED for at spare yderligere strøm.

Mælken køles først med vand, for at spare på strøm til køletanken. Vandet genanvendes som drikkevand til kørerne.

Vand

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 7.

Ejendommen forsynes med drikkevand til produktionen og til husholdningen fra privat fælles vandværk på Krusåvej 8.

Der årlige vandforbrug er ca. 4.200 m³ årligt. Størstedelen af vandforbruget på ejendommen relaterer sig til forbrug af drikkevand til malkekørerne samt rengøring af malkestald, foder-vogn og kalvehytter.

Tabel 7. Forbrug af vand.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Drikkevand	4.200 m ³	4.200 m ³

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Vand fra forkøling af mælken genanvendes til drikkevand.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Fodervogn og kalvehytter mv. vaskes med højtryksrensere.

Der er installeret drikkekar med stor vandflade til køerne, hvilket minimerer drikkevands-spild. Der er drikkekopper til kalvene.

Vandforbruget skønnes til ca. 4200 m³ /år ud fra normtal.

Det vurderes at ejendommen lever op til BAT mht. vandbesparende foranstaltninger.

Miljømyndighedens vurdering

Normen for energiforbrug i en mælkeproduktion er 669 kWh pr. årsko jf. Håndbog til driftsplanlægning 2015, svarende til i alt ca. 78.300 kWh for den ansøgte produktion. Der er angivet et forventet årligt forbrug på ca. 72.000 kWh, hvilket er lidt under normen.

Kommunen vurderer, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes også, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

For at sikre en god udnyttelse af ressourcerne stilles der vilkår om, at hvis elforbruget stiger over 80.000 kWh årligt, skal ejendommen gennemgås ved et energieftersyn. Energieftersynet er gratis og fås ved henvendelse hos elselskabet.

Der stilles vilkår om, at besøgsrapporten fra et eventuelt energieftersyn skal fremsendes miljømyndigheden. Der stilles også vilkår om, at hvis en eventuel besøgsrapport viser energiforbedringer, som via besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter modtagelsen af rapporten.

For at miljømyndigheden kan kontrollere elforbruget, skal det dokumenteres, for eksempel ved fremvisning af elregning. Dokumentation skal gemmes mindst 5 år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

Normtallene, angivet i Håndbog til driftsplanlægning 2015, for vandforbrug pr. årsko er 33 m³, svarende til 3.861 m³ for de 117 årskøer. Forbruget er angivet til 4.200 m³ hvilket svarer meget godt til normtallene, hvis man regner vand med til husholdning osv. For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om, at vandforbruget skal registreres årligt. Vandforbruget skal noteres i en driftsjournal og forevises miljømyndigheden på forlangende. Hvis vandforbruget overstiger 4.500 l skal der redegøres for forbruget.

3.7 Spildevand herunder regnvand

Tagvand fra de eks. bygninger ledes til dræn.

Sanitært spildevand fra stuehuset ledes til septiktank med afløb til dræn. Der er bestilt et minirenselanlæg, som vil blive etableret i samråd med kommunen.

Rengøringsvand fra rengøring af malkestald, fodervogn og kalvehytter føres til fortank og videre til gyllebeholder.

Regnvand fra kalveplads, møddingsplads og ensilageanlægget føres til gyllebeholder.

Der er ingen fylde- eller vaskeplads på ejendommen og der håndteres ikke kemikalier, sprøjtemidler eller kunstgødning.

Tabel 8 viser en oversigt over spildevand.

Tabel 8. Oversigt over spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Vaskevand fra vask af maskiner	10 m ³	10 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra kalveplads og møddingsplads	60 m ³	60 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vand fra ensilageanlægget	1.071 m ³	1.071 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Tagvand	2.800 m ³	2.800 m ³	Via dræn til rørlagt vandløb	Ingen

Afløbsforhold fremgår af bilag 3.

Miljømyndighedens vurdering

Vurdering af spildevandsafledning til overfladevand (tagvand o.l.) sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, men det indgår i vurdering af ansøgningen, om det kan forventes, at der kan findes en tilfredsstillende løsning for spildevandshåndteringen.

De beskrevne spildevandstyper kan opdeles i sanitært spildevand (fra toiletet i beboelsen), spildevand fra husdyrproduktionen samt uforurenede regnvand fra tage og omgivende arealer. Sønderborg Kommune vurderer, at når sanitært spildevand afledes til samletank som tilmeldes tømningsskema og når spildevandet fra husdyrproduktionen ledes til gyllebeholder så sker udledningen af disse fraktioner på forsvarlig vis.

Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur har vurderet på afløbsforholdene på ejendommen. Vandløbsmyndigheden vurderer, at der, da der ikke ændres på bygningsmassen på Hesselgaard 1, ikke sker en væsentlig ændring i mængde eller sammensætning af overfladevandet fra ejendommen. Udvidelsen kræver derfor ikke en udledningstilladelse.

Hvis der vaskes maskiner skal dette foregå på møddingspladsen. Der stilles vilkår hertil.

3.8 Affald

Da der er tale om et økologisk brug opbevares der ingen pesticider og andre bekæmpelsesmidler og der benyttes ikke marksprøjte.

Medicinering foretages af dyrlæge. Der opbevares kun mindre mængder til efterbehandling i køleskab kontoret ved malkecenter, og der er ingen rester. Kanyler opbevares i spand og tages med tilbage af dyrlæge.

Tabel 9 viser en redegørelse for håndtering af affald. Alle mængder er skønnede.

Tabel 9. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						

Spildolie	I spildbakke i lade	Marius Petersen	Avista Oil	Ca. 200 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltere	I spildbakke i lade	Egen	Container-plads	Ingen	16.01.07	06.05
Traktorbatterier	I spildbakke i lade	Egen	Container-plads	Ingen	16.06.01	05.99
Kanyler i særlig beholder	I spand i stald	Dyrlæge	Ukendt	Ganske få	18.02.08	05.13
Batterier – alle typer	Bilgarage	Dagrenovation	Ukendt	Ganske få	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container ved stuehus	Meldgaard	Genbrug	Små mængder	15.01.01	50.00
Tom emballage(plast)	Container i kostald	Meldgaard	Sønderborg forsyning	1 container hver 14. dag	15.01.02	52.00
Lysstofrør	Samles i kasse i garage	Egen	Container-plads	Ca. 20	20.01.21	79.00
Jern og metal	Beholder i værksted	Harm Mammen	Genbrug	300 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Container	Meldgaard	Sønderborg forsyning	1 container hver 14. dag	Afhængig af indhold	19.00

Plads til døde dyr er indrettet ved siden af møddingspladsen. Dyrene opbevares på spalter, og overdækket med presenning eller storsække. Døde dyr tilmeldes til afhentning næstfølgende hverdag. Der er kun meget få døde dyr, da tyrekalvene afsættes til produktion af slagtekalve, og da der er lav dødelighed i besætningen i øvrigt.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget er opfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal selv sørge for sortering, opbevaring og bortskaffelse sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelses-anlæg.

Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2011*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2011*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

Undtaget er dog bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*, som ikke gælder godkendelsespligtige virksomheder, og dermed ikke for denne ejendom. For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald og kemikalier, stilles der vilkår herom. Vilkårene vil være i overensstemmelse med bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*.

3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Forbruget af energi og vand er beskrevet i afsnit 3.6.

Der håndteres og opbevares ikke sprøjtemidler til markbrug på ejendommen.

Rensemidler til malkeanlægget opbevares i tankrum ved malkestalden.

Stalden opvarmes ikke. Der findes én dieseltank på ejendommen, den står i værkstedet. Diesellole benyttes til traktorer mv. Tanken er overjordisk, står på fast bund, på ben, med automatisk pumpestop og påfyldningspistol. Den er sikret mod påkørsel. Placeringen af tanken fremgår af bilag 5. Forbruget fremgår af tabel 10.

Tabel 10. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

Typer	Forbrug før	Forbrug efter
Diesellole	Ca. 12.000 l	Ca. 12.000 l

Dieseltanken står godt beskyttet indenfor porten i lade på fast bund, sikret mod påkørsel. Der tankes i laden på fast bund.

Tabel 11. Ejendommens tankanlæg

Anvendes til	Størrelse	Fremstillingsår	Tanknr.	Typegodk.nr.	Placering
Diesellole	2.500 l	1986	2766	Brande beholderfabrik	I maskinhus

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de råvarer og hjælpestoffer der anvendes på ejendommen ikke udgør en risiko for forurening af jord, overfalde- eller grundvand under forudsætning af den oplyste driftspraksis.

3.10 Driftsforstyrrelser eller uheld

De væsentligste risici for uheld og forurening kan opstå ved følgende:

Væltet gyllevogn
Sprængt gyllebeholder
Spild i forbindelse med overpumpning af gylle
Udslip af olie, diesel eller kemikalier.

Den nye beholder placeres i god afstand af vandløb og dræn. Den eks. beholder er forsynet med alarm, af hensyn til den branddam, der ligger mindre end 100 m mod syd. Den nye beholder ligger mere end 100 m fra branddammen, og ikke i risikoområde i forhold til terrænhældning, og behøver derfor ikke at have alarm. Terrænet er sådan at indholdet af denne beholder i tilfælde af brud på beholderen ville løbe til lavning mod øst, og ikke ned mod branddammen.

Pumpning af gylle til gyllevogn sker ved hjælp af sugekran og under opsyn, således at pumpen ikke kan startes ved en fejl og gyllen ikke løber over.

Pumpning af gylle til gylleholdere indrettes sådan, at der pumpes direkte fra fortank til den ene eller den anden beholder, så der ikke skal ske overpumpning fra den ene beholder til den anden.

Der opbevares og håndteres ikke sprøjtemidler på ejendommen.

Olieprodukter opbevares i laden på fast bund uden afløb. Dieseltank står godt beskyttet indenfor porten i lade på fast bund, sikret mod påkørsel. Der tankes i laden på fast bund.

Der er for nogle år siden udarbejdet en kortfattet beredskabsplan, og der foreligger mundtlige procedurer for alle arbejdsopgaver, der kan indebære risiko for forurening, og den ansatte har fuldt kendskab til procedure for begrænsning af risiko for forurening.

Et eksemplar af miljøgodkendelsen er altid tilgængeligt for de personer, der har ansvar for anlæggets daglige drift.

Miljømyndighedens vurdering

Det er vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Ejeren har udarbejdet en beredskabsplan. Sønderborg Kommune vurderer, at udarbejdelsen af en beredskabsplan i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer.

Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres efter behov, dog mindst andet 2. år.

Kommunen vurderer, at der er etableret relevante alarmer m.v.

4 Gødningsproduktion og –håndtering

4.1 Gødningstyper og mængder

En stor del af husdyrgødningen består af dybstrøelse. Der er for nylig indgået aftale med Hans Martin Westergård, Holmvej 12, 6200 Aabenraa om at afsætte en stor del af dybstrøelsen til afgang i biogasanlæg. Der modtages afgasset gylle retur, svarende til den mængde, der er plads til på ejendommens arealer. Den gylle, og det vaskevand, der produceres på ejendommen, udbringes på ejendommens arealer, sammen med resten af dybstrøelsen og det afgassede gylle.

Der produceres i ansøgt drift 174,78 DE husdyrgødning.

I den ansøgte produktion produceres ca. 2414 m³ gylle og vaskevand. Derudover produceres ca. 1.403 tons dybstrøelse, svarende til ca. 2385 m³.

Tabel 12 viser en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres og afsættes i den ansøgte produktion. Tabel 12 viser også en oversigt over indholdet af kvælstof og fosfor, samt produktionens størrelse i antal DE. Ansøger ejer ikke andre ejendomme med husdyr. Ca. 75 % af dybstrøelsen fra produktionen afsættes til biogasanlæg og der modtages afgasset biomasse retur til arealerne.

Tabel 12. Oversigt over husdyrgødning

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Produceret kvæggylle	5.567,80	857,67	70	54,89
Produceret dybstrøelse	10.722,91	1.602,36	45	90,42
Afsat ved græsning	3.310,02	454,32	-	29,45
Dybstrøelse fraført til biogasanlæg	8.268,00	1.237,00	45	-73,0
Modtaget afgasset biomasse fra biogasanlæg	8.200,0	1.394,0	65	82,0
I alt til rådighed	19.532,73	3.071,35	-	183,76

Fordelingen af udbringningsarealerne fremgår af tabel 13.

Tabel 13. Oversigt over husdyrgødning og gylleaftaler

	HA
Ejet og forpagtet areal	131,32
Aftalearealer	0
I alt	131,32

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der er tilstrækkeligt areal til rådighed til den ansøgte produktion, når der tilføres og fraføres den angivne mængde husdyrgødning.

4.2 Opbevaring og håndtering af flydende gødning og vaskevand

I forbindelse med denne godkendelse etableres en ny gyllebeholder på 3.943 m³. Ansøger afsætter en stor del af dybstrøelsen fra ejendommen til et biogasanlæg. Efterfølgende modtager han afgasset biomasse fra biogasanlægget til udspreddning på ejendommens arealer.

Restvandet fra kalveplads, ensilageplads osv. ledes til gyllebeholdere.

Oplysninger om opbevaringsanlæg fremgår af tabel 14.

Tabel 14. Oversigt over gødningsopbevaringsanlæg

Anlæg	Kapacitet	Opført i..	Overdækning	Beholderkontrol	% før	% efter
Gyllebeholder 1	1.550 m ³	1991	Flydelag	29.07.2011	100	28*
Ny gyllebeholder	3.943 m ³	-	Flydelag	-	-	72*
Kapacitet under spalteareal i dybstrøelsesstald	150 m ³	1997	-	-	-	-
Kapacitet under opsamlingsareal	200 m ³	1997	-	-	-	-
I alt efter udvidelse	5.843 m ³				100	100

*Der vil blive modtaget afgasset biomasse til beholderne.

Gyllebeholderen på 1.550 m³ er beliggende mindre end 100 m fra vandløb og skal derfor have påmonteret en gyllealarm og have beholderkontrol hvert 5. år. Det vil sige at beholderen skal kontrolleres igen i 2016.

Kapacitetsberegninger gylle, vaskevand og regnvand på befæstet plads:

Den producerede mængde gylle fra produktionen er beregnet ud fra Normtal for husdyrgødning 2015 udarbejdet af Århus Universitet, Husdyrernæring og Miljø og korrigeret for kælvningsalder:

117 køer i x 12,52 m³ /ko x 10/12 i alt 1.221 m³.

15 kvier 13-16 mdr. i dybstr. med lang ædepl. med sp. x 2,65 m³ /ko x 0,93 x 9/12 = 28 m³

10 kvier 22-24 mdr. i dybstr. med lang ædepl. med sp. x 2,65 m³/ko x 1,22 x 9/12 = 24 m³

Kalveplads og møddingsplads er på 238 m², og bidrager med 0,85 m³/m² x 70m² = 60 m³

Vaskevand fra vask af maskiner mv. = 10 m³/år

Vand fra ensilageanlægget: 1260 m² x 0,85 m³/m² = 1.071 m³

I alt fra stalde, ensilageplads, køreareal og kalveplads mv: 2.414 m³

Derudover modtages jf. kontrakt med Hans Martin Westergård ca. 2.400 m³ afgasset gylle tilbage fra biogasanlæg.

Samlet behov for opbevaring: 4.814 m³

Den samlede opbevaringskapacitet jf. tabel 14 er 5.843 m³ Dvs. en opbevaringskapacitet til kvæggylle, vaskevand, regnvand og afgasset biomasse på knap 15 mdr.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Med hensyn til BAT og gødningsopbevaring så må BAT indenfor kvægbrug kunne sammenlignes med BAT for intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT er defineret i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF):

Gyllebeholderne er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderne er / bliver tilmeldt beholderkontrol og kontrolleres med hhv. 5 og 10 års mellemrum. Samtidig kontrolleres rørledninger, samlinger mv.

Beholderne bliver set efter og om nødvendigt vedligeholdt af driftsherren hvert år i forbindelse med at den er tom. Gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderne.

Der føres logbog over flydelaget, og det suppleres med ekstra halm om nødvendigt.

Den nye beholder forberedes til fast overdækning, så muligheden er der. I første omgang suppleres flydelag med snittet halm om nødvendigt.

Det vurderes derfor, at der anvendes BAT inden for opbevaringsteknik.

Miljømyndighedens vurdering

Vand fra ensilagepladser og kalvepladser defineres som restvand og kan dermed udsprede på arealer med plantedække og gødningsnorm. Restvandet må tilføres arealerne året rundt, men må ikke give anledning til unødige gener. Dette er dog ikke aktuelt, da restvandet blandes med kvæggylle i gyllebeholderen og derfor indgår som en del af gyllen herfra. Sønderborg Kommune vurderer, at de generelle regler vedrørende håndtering af flydende husdyrgødning er tilstrækkelige til at regulere opbevaring og håndtering af gyllen.

For at undgå spild af gylle ved udkørsel, stilles der vilkår til, at der skal etableres en fyldeplads ved gyllebeholderen, hvis gyllevognene ikke fyldes med et selvlæssende fyldetårne.

4.3 Fast gødning og dybstrøelse

Dybstrøelse muges ud i forbindelse med afhentning til biogas. Dette er en klar forbedring i forhold til tidligere, hvor store mængder dybstrøelse blev opbevaret i markstak. Der er indtastet at ca. 80 % køres direkte ud – dvs. afhentes til biogas eller køres direkte i marken.

Erfaringsmæssigt produceres der volumenmæssigt mere dybstrøelse – formentlig fordi der strøs rigeligt i dybstrøelsesstalden. Der er således indgået aftale om afsætning af 1500 tons til biogas, hvilket skønnes at være ca. 75% af dyreenhederne. Det er muligt, at det vil være en endnu større andel, der afsættes til biogas, hvilket vil medvirke til at lette markarbejdet med håndtering af markstakke og udkørsel af dybstrøelse. Det er dog ønsket fortsat at have en mindre andel dybstrøelse til udbringning på ejendommen, af hensyn til jordens frugtbarhed.

Kapacitetsberegning

117 kør i dybstrøelse, lang ædeplads med spalter: $13,35 \text{ tons} \times 10/12 = 1.302 \text{ tons}$

15 kvier 13-16 mdr. i dybstrøelse med lang ædepl med sp $4,2 \times 0,93 \times 9/12 = 44 \text{ tons}$

20 småkalve 0-4 mdr. $\times 1,89 \times 0,94 = 36 \text{ tons}$

10 småkalve 4-6 mdr. $\times 1,89 \times 1,12 \times 9/12 = 16 \text{ tons}$

57 producerede tyrekalve 40-60 kg $\times 0,08 = 5 \text{ tons}$

Samlet mængde dybstrøelse ifølge normtal: ca.: 1.403 tons svarende til ca. 2.392 m³

Opbevaringskapaciteten er i princippet uendelig, da dybstrøelsen opbevares i markstak.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Den del, der ikke afhentes direkte fra stalden køres enten direkte i marken eller lægges i markstak. I det tilfælde, at der skal opbevares dybstrøelse i markstak, overdækkes det straks.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår til, at der som minimum skal afsættes 80 % af DE i dybstrøelse direkte fra stald til biogasanlæg. Der skal foreligge en gyldig kontrakt med biogasanlægget om modtagelse af dybstrøelse.

Den resterende mængde dybstrøelse kan opbevares i markstak. For at begrænse gener og minimere risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand, stilles der vilkår om, at kompoststakke (dybstrøelse) højst må være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.

Vejledningen fra Miljøstyrelsen om etablering og overdækning af kompost skal følges, når der etableres markstakke. Der stilles vilkår hertil. Dybstrøelse må placeres i markstakke, når det kan kategoriseres som kompost, dvs. når det har ligget på stald eller lignende i minimum 3-4 måneder i gennemsnit, dvs. i alt 6 måneder, og tørstofprocenten er minimum 30 %.

Derudover stilles der vilkår om logbog over placeringen af markstakke.

Markstakke bør ikke placeres indenfor sø og å-beskyttelseslinjer eller kirkebeskyttelseslinjer.

Markstakke med kompost bør ikke være placeret nærmere end 300 meter fra sårbar natur (§ 3 områder m.v.) og 100 meter fra nabobeboelse.

Sønderborg kommune vurderer, at ovenstående er tilstrækkelig beskyttelse mod forurening af ammoniak fra markstakke til nærliggende, højt værdisat naturområde eller habitatområde.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til opbevaring af fast husdyrgødning for den aktuelle størrelse og type af husdyrbrug, når:

- Der afsættes dybstrøelse svarende til 80 % af DE i dybstrøelse til biogasanlæg
- Der anvendes opbevaring af dybstrøelse i markstak, hvor dybstrøelsen er kompostlignende (med et tørstofindhold på minimum 30 %) og ikke giver anledning til udsivning. Dybstrøelsen overdækkes med plast eller lignende materiale.

Det vurderes, at ansøgeres beskrivelse af praksis omkring fast gødning/dybstrøelse i kombination med vilkår gør, at der anvendes BAT.

4.4 Udbringning af husdyrgødning

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af gylle, fast gødning/dybstrøelse fra kvægproduktionen og afgasset biomasse fra biogasanlæg. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.4 Transport.

Maskinstation står for udbringning af husdyrgødning – en del lægges ud med slangeudlægger, hvilket mindsker kørslen med traktor og gyllevogn.

Gyllen køres ud med gyllevogn med slæbeslanger eller med slangeudlægger og dybstrøelse køres ud med en møgspreader. Der køres normalt kun husdyrgødning ud på hverdage i dagtimerne.

Ansøger oplyser følgende om bedste udbringningsteknik:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugs anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Der er dog visse undtagelser for økologisk jordbrug. Der er

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder
- krav om nedfældning på sort jord og græs – dog må der lægges ud med slanger i foråret i økologisk jordbrug
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, og planternes udbytte. Jordbundstypen på arealerne er hovedsageligt JB5-7.

Det er maskinstationen, der står for udbringningen af gylle og dybstrøelse. Gyllen køres ud med 25 m³ gyllevogn med nedfælder/slæbeslanger. Der vil forekomme en meget begrænset ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Gylleudbringning sker ikke på søn- og helligdage og aldrig op til store fester (for så vidt, at der er kendskab hertil).

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Miljømyndighedens vurdering

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af dybstrøelse og gylle. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.4 Transport.

Det vurderes, at der er valgt de mest hensigtsmæssige kørselsveje og at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle, dybstrøelse og afgasset biomasse, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard at anvende bredspredere til udspreddning af dybstrøelsen. Herudover vurderes det, at efterlevelse af gældende lovgivning som beskrevet i redegørelsen er BAT.

5 Forurening og gener fra husdyrbruget

5.1 Ammoniak og natur

Ammoniakreduktionskravet

Fordampningen af ammoniak fra anlægget vil ske fra stalden og lagre af husdyrgødning.

Beregninger, der er foretaget ud fra Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem viser, at fordampningen af ammoniak fra den ansøgte drift er på 1.199,99 kg NH₃-N pr. år.

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 % af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ansøger har opfyldt kravet til ammoniakreduktion på 30 % ved at afsætte 80 % af DE i dybstrøelse direkte fra stald til biogasanlæg.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen er indsendt med et krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt. Sønderborg Kommune vurderer, at kravet om ammoniakreduktion er opfyldt ved at afsætte 80 % af DE i dybstrøelse direkte fra stald til biogasanlæg. Vurderingen er foretaget på baggrund af de tal, som fremgår af ansøgningskemaet. Vilkår til overholdelse af det generelle ammoniakreduktionskrav er stillet i de øvrige afsnit.

Beskyttet natur

Ejendommen ligger på kommunegrænsen til Aabenraa kommune og der er derfor udarbejdet en § 45 udtalelse fra Aabenraa kommune. Eventuelle vilkår fra Aabenraa kommune er indarbejdet i vurderingerne under de enkelte afsnit. Selve vurderingen fra Aabenraa kommune kan ses i bilag 13.

Sønderborg Kommune har kortlagt § 3 naturtyper nær anlægget ved en gennemgang i felten og kortmateriale. Naturtyperne er vist i tabel 15 og på et kort i bilag 11. Vurderingen af beskyttet natur i Natura 2000 område er vurderet i det efterfølgende afsnit om Natura 2000. Tabel 15 er en totaloversigt over identificerede naturarealer nær anlægget.

Naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan medføre tilstandsændringer.

De mest næringsfølsomme § 3 naturtyper er omfattet af husdyrbekendtgørelsens § 7 som kategori 1 og 2 natur. Der er ikke hjemmel i lovgivningen til at stille vilkår til anlæggets ammoniakdeposition til beskyttet natur, hvis naturområderne ikke er omfattet af § 7.

Der findes i nærheden af Hesselgaard 1 en række arealer, hvor der er beskyttet natur. Både ammoniakfølsomme skove, §§ 3 og 7-natur.

Søer

Den nærmeste sø i sønderborg kommune ligger lige vest for staldanlæggene. Til søen er der en beregnet merdeposition på -0,5 kg N/ha/år. Der er ingen øvrige søer i Sønderborg kommune indenfor 500 m fra anlægget.

Enge

Der er ingen registrerede enge indenfor 500 m fra anlægget.

Tablet 15. Oversigt over natur beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 (NBL § 3) nær anlægget samt angivelse af, om der er registreret bilag IV arter.

Naturpunkt	Naturtype	§ 7 natur	Afstand	Merdeposition (kg N/ha/år)	Total (kg N/ha/år)
Sø vest for ejendom	Sø		15	-0,5	1,3
1779	Ammoniakfølsom skov	Kat. 3	223	-0,2	3,4
	Natura 2000	Kat. 1	2 km	0,0	-

Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/ha/år. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen på mellem 16-19 kg N/ha/år.

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer betydeligt jf. Vejledning om godkendelse af husdyrbrug. Se tabel 16.

Tabel 16. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Registreringen af kategori 2 natur og delvist af kategori 3 natur bygger på de naturtyperegistreringer, der er foretaget af § 3 beskyttede heder, moser og overdrev i området omkring Hesselgaard 1.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev, også ammoniakfølsomme skove.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et ”vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov”. Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, men der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet. For at være ammoniakfølsom skal skoven opfylde mindst et af følgende tre kriterier:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Vurderingen af anlæggets påvirkning af natur bygger på beregningerne af ammoniakdeposition i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Tabel 17 viser kravene til kategori 1 og 2 natur.

Tabel 17. Krav til ammoniakdeposition i kategori 1 og 2 natur

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1 nr. 1 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af husdyrbrug i nærheden* 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug
Kategori 2. § 7 stk. 1 nr. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år

*Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

Antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 m +

Antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 m +

Antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 m +

Antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1.000 m +

Antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover 1000 m +

Kategori 1

Natur i internationale naturområder er behandlet i afsnittet vedr. Natura 2000.

Kategori 2

Efter en gennemgang af luftfotos er det registreret, at nærmeste § 7 kategori 2-areal ligger 11,2 km fra ejendommen. Det afvises, at der indenfor 1000 m til ejendommen findes overdrev over 2,5 ha eller heder over 10 ha. Det afvises desuden, at der findes lobeliesøer eller højmoser i området.

Kategori 3

Inden for 300 meter fra Hesselgaard 1 er der registreret områder, der potentielt hører under kategori 3, en potentiel ammoniakfølsom skov. Der er foretaget en depositionsberregning til skoven 233 m mod nord (naturpunkt 1779), der viser en merdeposition på -0,2 kg N/ha/år. Da beregningen viser en negativ merdeposition, er der ikke taget konkret stilling til, om skovarealet er ammoniakfølsomt.

Miljømyndighedens vurdering

Beregningerne viser, at kvælstofdepositionen er faldende i forhold til nudriften allerede i en afstand af 15 meter fra anlægget. Det vurderes at samtlige naturlokaliteter, herunder kategori 1-3 natur, samt søer og enge i nærheden af ejendommen vil modtage en faldende mængde kvælstof i forbindelse med ændringen. Der stilles derfor ikke vilkår.

Natura 2000 (kategori 1 natur)

I Sønderborg Kommune er der 3 terrestriske Natura 2000 områder, se bilag 12. Områderne er udpeget for at bevare særligt beskyttelseskrævende arter og naturtyper. For de enkelte naturtyper er der opstillet en tålegrænse for ammoniakdeposition. Fælles for naturtyperne i de 3 terrestriske – skov Natura 2000 områder gælder, at de hovedsageligt har et tålegrænseinterval på 10 – 20 kg N/år/ha.

Baggrundsbelastningen for Sønderborg Kommune ligger et sted mellem 16 – 21 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse og derfor bør emission af kvælstofforbindelser generelt begrænses og nedbringes.

Det fremgår af DMU- Rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Sønderborg Kommune har iværksat en omfattende vurdering af Habitatområdernes påvirkning fra husdyrbrug nær Habitatområderne ved hjælp af særlige beregninger fra DMU. Rapporten anskueliggør de potentielle kumulative påvirkninger af habitatområderne. Derudover anvender Kommunen specielle depositions kort fra Conterra til vurdering af den kumulative effekt.

Det nærmeste terrestriske Natura 2000 område til det ansøgte projekt på Hesselgaard 1 er Habitatområde nr. 83 Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, som ligger ca. 2 km nord for anlægget.

Naturtyperne i Natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den lavest maksimalt tilladelige merdeposition 0,2 kg N/ha/år.

Udpegningsgrundlaget for Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83) er:

- Stor vandsalamander
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige Søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- Hængesæk og andre kærsumfund dannet i flydende vand
- Kilder og væld med kalkholdigt vand
- Rigkær
- Bøgeskove på morbund med kristtorn
- Bøgeskove på muldbund
- Egeskove og blandskov på mere eller mindre rig muldjord
- Skovbevoksede tørvemoser
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering er en meget væsentlig trussel for områdets rigkær, der er kortlagt som små spredte forekomster, der er særligt udsatte for påvirkninger fra mgivelserne. Som følge af de små arealer og fragmenteringen har naturtypernes tilknyttede plantearter, samt vandsalamander øget risiko for at uddø i området, fordi de beskedne arealer ikke kan opretholde så mange og så store bestande af de pågældende arter, ligesom arterne har dårlige spredningsmuligheder mellem levesteder.

Næringsstofbelastning: Det gælder for alle kortlagte naturtyper i Natura 2000-området, at de er negativt påvirket af luftbåret kvælstof. For alle de kortlagte naturtyper er den nedre tålegrænse overskredet. For den næringsfattige naturtype hængesæk samt skovnaturtyperne, er den høje ende af tålegrænseintervallerne for kvælstofpåvirkning overskredet på hele arealet. Søerne i habitatområdet påvirkes af næringsstofførsel fra omgivelserne og er forholdsvis

næringsrige. Flere af søerne anvendes til ekstensivt karpeopdræt. Karper kan udøve en negativ påvirkning af miljøtilstanden i søer, primært ved deres fødesøgning, der forårsager at der ophvirvles bundmateriale og næringsstoffer. Tilstedeværelsen af karper kan således resultere i nedsat sigtddybde, flere planktonalger og en reduktion i mængden og udbredelsen af undervandsplanter.

Tilgroning: Flere af området forholdsvist næringsrige søer er i fare for at gro til. De lysåbne arealer omkring Humlebjerg-søerne er også udsatte for tilgroning.

Uhensigtsmæssig hydrologi: Bortset fra de kunstige opstemninger af søerne, er området hydrologi nogenlunde naturlig. Afvandingsgrøfterne i skovmoserne i Rinkenæs og Kværs Skove er efterhånden sløjfet.

Uhensigtsmæssig drift: Ophør med gamle driftsformer i elle- og askeskov kan være en trussel mod skovnaturtyperne, særligt hvor driftsformen har lang kontinuitet. Arealet med stævnet el er i dag udlagt til urørt skov. Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges.

I området er der registreret t rusler fra intensiv skovdrift i form af kørsel i skovbunden i skovnaturtypen ege-blandskov. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Invasive arter: Flere steder er der konstateret bestande af de invasive arter kæmpe-pileurt og japan-pileurt.

Forstyrrelser: Gråstenskoven er meget besøgte, og rekreativ anvendelse af områderne rummer en risiko for forstyrrelser af ynglefuglene på udpegningsgrundlaget.

Miljømyndighedens vurdering

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget til H83 har tålegrænser i intervallet 5 – 20 kg N/ha/år. Tålegrænserne for samtlige naturtyper i H83 er overskredet. DMU beregninger viser, at de lokale kilder kan udgøre op mod 4 – 6 kg N/ha/år. Ved at fjerne bidrag fra lokale kilder nærmer depositionen sig tålegrænseintervallernes øvre grænseværdi. Der er således ikke tvivl om at lokale kilder er et vigtigt indsatsområde ved opnåelse af gunstig bevaringsstatus.

Den beregnede påvirkning med N deposition fra Hesselgaard 1 af de enkelte naturtyper i H83 viser, at der teoretisk set ikke sker nogen belastning af Natura 2000 området. De beregnede værdier viser en deposition på maksimalt 0.0 kg N/ha/år nærmest Hesselgaard 1.

Sønderborg kommune vurderer på den baggrund, at projektet ved Hesselgaard 1 ikke udgør nogen væsentlig trussel mod udpegningsgrundlaget, idet den samlede påvirkningen med ammoniak er mindre i ansøgt drift sammenlignet med nudrift.

Der er således ikke basis for at fortage en egentlig konsekvensvurdering af det ansøgte projekt, da en væsentlig negativ påvirkning kan udelukkes som værende sandsynlig.

Bedriftens påviselige andel af den luftbårne N-belastning af terrestriske naturtyper i habitatområderne er lavere i nudrift end i ansøgt drift og vil derfor ikke medføre en forringet tilstand af udpegningsgrundlaget i habitatområde H83, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov.

Sønderborg Kommune vurderer desuden, at øvrige habitatområder i Sønderborg kommune ikke vil blive påvirket af udvidelsen af dyreholdet på ejendommen, da det er beliggende mere end 10 km fra ejendommen.

Bilag IV-arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår det, at følgende arter er registreret i nærområdet til Hesselgaard 1:

Vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, brunflagermus, sydflagermus, hasselmus og stor vandsalamander.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at ændringen på ejendommen ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land.

Det vurderes ligeledes ud fra de negative depositionsregninger til den omkringliggende natur, at projektet ikke vil medføre en tilstandsændring for øvrige bilag IV-arters leve-, yngle- og rastesteder.

Rødlistede dyr og planter

"Rødliste 2007" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af rødlistede dyr og planter i området og der stilles derfor ikke vilkår hertil.

Økologiske forbindelseslinjer – korridorer

De tilbageværende landskabselementer så som levende hegn, beskyttede sten- og jorddiger, småskove, mindre moser og vandhuller danner vigtige spredningsveje og levesteder for områdets dyre og planteliv.

I området omkring Hesselgaard 1 er der ledelinjer for dyr og planter i form af vandløb og levende hegn.

Projektet indebærer ikke etablering af nyt anlæg udover en gyllebeholder.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at projektet ikke giver anledning til, at der ændres på spredningskorridorernes funktion i landskabet. Der stilles derfor ikke vilkår hertil.

5.2 Lugt

Produktionen kan medføre lugtpåvirkning af ejendommens nærmeste omgivelser, som er beboelses- og andre landbrugsejendomme.

Lugtgeneberegningerne viser, at alle geneafstandskrav for lugt er overholdt, og udvidelsen af produktionen forventes således ikke at give anledning til mærkbare gener for ejendomme i landzone.

Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. I tabellen fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden

landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret vindretning.

Afstandskrav mht. lugtgener skal måles til staldanlæggets lugtmæssige centrum. Afstanden herfra er ca. 322,32 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Krusåvej 11), mens den beregnede geneafstand (den afstand, der minimum skal være for at produktionen kan godkendes) for den ansøgte produktion er beregnet til ca. 57,25 m til nabobeboelse. Geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed overholdt, se tabel 18.

Tabel 18. Oversigt over lugtberegning fra www.husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Krusåvej 11	0	57,25	56,62	57,25	56,62	322,32	Ja	Ja
+ Krusåvej 15A	0	57,25	56,62	57,25	56,62	336,53	Ja	Ja
+ Krusåvej 13	0	57,25	56,62	57,25	56,62	332,87	Ja	Ja
+ Stranderød 4	0	101,77	100,66	101,77	100,66	1.472,96	Ja	Ja
+ Spangbæk Fjordvej 1	0	101,77	100,66	101,77	100,66	992,54	Ja	Ja
+ Rinkenæs	0	181,04	179,06	181,04	179,06	1.288,72	Ja	Ja
+ Rinkenæs	0	181,04	179,06	181,04	179,06	1.258,45	Ja	Ja

Samlet bebyggelse udløses af lokalplanen for Golfcenter, Benniksgaard i Rinkenæs, (Lokalplan 20.1 med lokalplannr. 48-513). Afstanden fra anlægget til dette område er 992,54 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til 101,77 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt.

Nærmeste byzone er ved Rinkenæs, der er beliggende ca. 1.258,45 m fra anlægget. Geneafstanden er 181,04 m. Lugtgenekravet er her ligeledes overholdt.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Lugtgenefastholdene er beregnet som for fuld besætning.

Miljømyndighedens vurdering

Lugtmission forekommer fra staldanlægget og fra gødningshåndtering. Staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type husdyrproduktion.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig i landzone er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Landzonen betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboerne i landzonen skal tåle en del lugtgener, men hvor lugtgenerne anses for at være under tålegrænsen for boliger på landet.

Sønderborg Kommune vurderer, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for de omkringboende er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

5.3 Fluer og skadedyr

Fluer begrænses ved hyppig udmugning ved kalve. Hvis der viser sig behov for rottebekæmpelse vil der blive taget kontakt til kommunen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at ændringen i dyreholdet og etableringen af gyllebeholderen ikke medfører forøget risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer.

Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Der stilles vilkår til at skadedyrsbekæmpelse skal foregå efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

5.4 Transport

Adgangen til ejendommen sker fra Krusåvej ad den offentlige vej Hesselgaard, som også fører til ejendommen Koldmoos. Ansøger står for en væsentlig del af vedligeholdelse af vejen.

De væsentligste gener ved transporter til og fra ejendommen vil være nedbremsning af trafikken på Krusåvej og den daglige brug af vejen forbi Hesselgaard. Afsætning af dybstrøelse og modtagelse af afgasset gødning har givet anledning til en lidt øget trafik til og fra ejendommen. Den nye gyllebeholder vil ikke i sig selv give anledning til øget trafik.

Maskinstation står for udbringning af husdyrgødning – en del lægges ud med slangeudlægger, hvilket mindsker kørslen med traktor og gyllevogn.

Generne forsøges i videst muligt omfang nedbragt ved at tage hensyn til omgivelserne, bl.a. ved så vidt muligt at lægge kørslen i dagtimerne. Der henvises i øvrigt til tabel 19 og bilag 4 og 5.

Tabel 19. Oversigt over skønnede antal transporter til og fra Hesselgaard 1 ad offentlig vej.

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Afhentning af mælk	365	365
Afhentning af døde dyr	4	4
Afhentning af tyrekalve / dyr til slagt	20	20
Flytning af ungdyr til Ø. Løgum og Dybbøl	15	15
Diesel	6	6
Foder	8	8
Gylle retur fra biogas: lastbil (35 tons)	68	68

Dybstrøelse til biogas, traktor med vogn	115	115
Ensilering	5 dage	5 dage
Kornhøst	4 dage	4 dage
Halm	30	30
Afhentning af affald (erhverv og privat husholdning tilsammen)	78	78
I alt ca.	710 enkelttransporter til og fra ejendommen + høst og ensilering	710 enkelttransporter til og fra ejendommen + høst og ensilering

Antallet af kørsler ændres ikke væsentligt i forbindelse med godkendelsen. Antallet af transporter er skønnede og kan ses i tabel 19.

Miljømyndighedens vurdering

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje.

Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og da intern trafik på ejendommen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne, stilles ingen vilkår til kørselsveje.

Sønderborg Kommune vurderer, at de anførte transporter til og fra ejendommen er på et niveau, der kan forventes af denne type husdyrproduktion. Ændringen af produktionen medfører et uændret antal transporter til og fra ejendommen.

Sønderborg Kommune gør i øvrigt også opmærksom på afgørelse J. nr. MKN-130-00045 af 28. september 2010 fra Miljøklagenævnet. Det fremgår af denne afgørelse, at: ”Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug”.

5.5 Støj og vibrationer

Foder håndteres og blandes vha. traktor og fodervogn ca. 2 timer pr. dag.

Der vaskes med højtryksrensere ca. 1/2 time om ugen.

Der vil forekomme støj fra malkeanlægget ca. 4 timer pr. dag (hhv. tidlig morgen og sen eftermiddag). Støjen er begrænset og afstanden til naboer gør, at det ingen betydning har.

Der kan forekomme støj fra maskiner i forbindelse med transporter og høst mv. Arbejdet omkring udkørsel af gylle og høst ligger koncentreret i nogle få uger om året, hvor det kan være aktuelt med lange arbejdsdage for at blive færdige mens vejr og andre forhold tillader det. I øvrigt tilstræbes det, at kørsel foregår i dagtimerne, så det generer mindst muligt.

Miljømyndighedens vurdering

Som tidligere nævnt ligger ejendommen i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger.

Sønderborg Kommune vurderer, at da anlægget ligger i landzone må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at sætte specifikke støjvilkår til husdyrbruget.

Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

5.6 Støv fra anlæg og maskiner

Foderhåndtering vil ikke være forbundet med væsentlige støvgener. Ensilagen opbevares både før og efter i plansiloer på ejendommen. Kraftfoder og råvarer opbevares i foderlade. Eget korn vales til foder.

Håndteringen af halm støver lidt, men grundet afstand til naboer giver det ikke anledning til gener.

Der kan forekomme støvgener i tørre perioder ved kørsel på grusvej.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

5.7 Lys

Lyset i staldene er slukket om natten. Der er arbejdslys ved kalvepladsen, som er tændt når der arbejdes her. Der er en sensorstyret lampe udenfor garagen, som tænder ved bevægelse. Ellers er der ikke lys på anlægget om natten.

Miljømyndighedens vurdering

Anlæggets placering vurderes til at yde en tilstrækkelig afskærmning imod lysgener for omboende. Sønderborg Kommune vurderer derfor at der ikke er grund til at stille yderlige vilkår.

6 Beskrivelse og vurdering af arealerne

Ejendommen ligger på kommunegrænsen til Aabenraa kommune og har ca. 43 ha udbringningsarealer i Aabenraa kommune. Der er derfor udarbejdet en § 45 udtalelse fra Aabenraa kommune. Eventuelle vilkår fra Aabenraa kommune er indarbejdet i vurderingerne under de enkelte afsnit. Selve vurderingen fra Aabenraa kommune kan ses i bilag 13.

Alle vurderinger herunder er udelukkende på naturarealer i Sønderborg kommune.

Der er i alt 131,32 ejede og forpagtede arealer i ansøgningen, de forpagtede arealer fremgår af bilag 14. De 88,08 ha er beliggende i Sønderborg kommune, resterende i Aabenraa kommune. Alle arealer fremgår af bilag 7.

Der er ingen marker, der er udpeget som § 3 arealer efter Naturbeskyttelsesloven. Der afsættes 29,45 DE ved afgræsning på egne arealer.

Ansøger ønsker at afsætte dybstrøelse til Biogasanlæg hos Hans Martin Westergaard, Holmvej 12, 6200 Aabenraa svarende til 73 DE. Der tilføres ligeledes afgasset biomasse fra samme ejendom svarende til 82 DE. Der er derfor angivet at der fremover modtages ca. 82 DE afgasset biomasse med 100 kg N og 17 kg P pr. DE.

Alle arealer er indtastede som drænedede og ikke vandede. Alle arealer er i større eller mindre omfang drænedede.

6.1 Harmoniarealerne

I tabel 20 fremgår udspretningsarealerne. Arealerne kan også ses på bilag 7. Den økologiske bedrift kommer fremadrettet til at bestå af de 131,32 ha, der er angivet som ejede og forpagtede arealer i ansøgningsskema-nr. 90349.

Til de 101,76 DE fra ejendommen samt de 82 tilførte DE er der således 131,32 ha til rådighed.

Ansøger oplyser, at det reelle dyretryk i forbindelse med udbringning af husdyrgødning ligger på 1,4 DE/ha efter den ansøgte ændring i denne miljøgodkendelse. Da ejendommen drives økologisk må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE/ha pr. planperiode for kvæg.

I tabel 20 fremgår gødningsregnskabet for producerede og tilførte DE for den indsendte ansøgning.

Tabel 20. Gødningsregnskab

	Produceret husdyrgødning DE	AFSAT husdyrgødning TIL Biogasanlæg	Tilført husdyrgødning fra Biogasanlæg DE	Til udbringning på ejendommen DE
Hesselgaard 1	173,36	73	82	183,76

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget har i alt 131,32 ha ejede og forpagtede arealer til udspretning af husdyrgødning. Alle arealer er beliggende i nitratklasse 0.

De 183,76 DE kan udsprede på egne og forpagtede arealer med et dyretryk på 1,4 DE/ha. Derfor vurderer kommunen, at harmonikravet er opfyldt.

Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen og have kommunens accept, før ændringen kan finde sted jf. §§ 15-16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Anmeldelsen skal ske før planårets begyndelse den 1. august. Kommunen vurderer om sådanne ændringer af udbringningsarealerne kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Bemærk at den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.

6.2 Lokalisering og planmæssige forhold

Arealerne i Sønderborg Kommune tilhørende Hesselgaard 1, ligger i landzone fordelt i området omkring Keldbjerg og Rinkeæs, se bilag 8.

Et områdes zonestatus fremgår af lokalplan eller af kommuneplanrammen, se bilag 8.

Lokalplan: Der er ingen lokalplaner for de ansøgte marker.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune stiller ingen supplerende vilkår til arealerne, som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler er tilstrækkelige.

6.3 Påvirkninger af søer og vandløb

Søer

Ingen af arealerne i Sønderborg kommune er lavbundsarealer eller i oplande til søer, se bilag 10.

Vandløb

Under mark 24 og 25 løber det rørlagte vandløb Stranderør Bæk.

Øst for mark 1 løber Stranderør Bæk videre i et åbent vandløb. Terrænet skråner ikke mod bækken med mere end 6°.

Under mark 8-0 løber det rørlagt vandløb Privat 513-5.1.3.

Vest for mark 2, 3 og 4 løber Munkemølle. Vandløbet er åbent men terrænet skråner ikke mod vandløbet med mere end 6° fra markerne.

Miljømyndighedens vurdering

Søer

Ingen arealer ligger i oplande til søer eller i lavbundsområder. Der stilles derfor ikke vilkår.

Vandløb

Ingen arealer skråner ned mod vandløb med mere end 6°. Det vurderes derfor at de lovpligtige 2 m bræmmer er tilstrækkelige til at beskytte vandløbene mod overfladeafstrømning af næringsstoffer fra markerne.

6.4 Påvirkninger af fjord og hav

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevand, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Tabel 21 viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning i ansøgt drift.

Tabel 21. Nitratudvaskning til overfladevand

DE_{max} , reduktionsprocent 100 % DE/ha	1,4
DE_{max} , reduktionsprocent 100 % udvaskning kgN/ha	62
DE_{reel} , DE/ha	1,4
DE_{reel} , udvaskning kgN/ha	44,6
Udvaskning svarende til plantebrug , kgN/ha	48,4

Den totale udvaskning til oplandet beregnes med baggrund i Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I beregningerne der fremgår af tabel 21, er disse forudsætninger medtaget. Oplande til marine områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er indsat beregninger for standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Den samlede udvaskning fra Heseelgårdvej 1 fremgår af tabel 22.

Tabel 22. Udvasning, Flensborg Indre Fjord

	Flensborg Indre Fjord
Opland, ha	4225,5
Samlet udspretningsareal fra projektet, ha	88,08

Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning, kg nitrat/ha	-3,8
Vægtet maksimal udvaskning, kgN/ha	59,9
DEreel udvaskning, kgN/ha	44,6
Samlede påvirkning kg nitrat/år i nudrift /ha	36,3
Samlede påvirkning kg nitrat/år i ansøgt drift/ha	33,45
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til oplandet, %	-0,11

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> har udviklingen i husdyrtrykket til Flensborg Indre Fjord faldet siden 2007. Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandene.

Antallet af dyreenheder på ophørte landbrug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte landbrug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion. Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Udvaskningen til vandområderne er med planteavlsniveau 48,4 kgN/ha og i ansøgt drift 44,6 kgN/ha.

Påvirkningen med nitrat fra rodzonen er i det ansøgte projekt langt under planteavlsniveau. Endvidere drives arealerne økologisk.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes på baggrund af ovenstående at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til vandområderne. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på habitatområdet H173 eller øvrige vandområder.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets arealer beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Fosforoverskuddet på bedriften er overholdt ifølge ansøgningskemaet.

6.5 Nitrat til grundvand

Udbringningsarealerne 7-0 og 8-0 ligger i et område med særlig drikkevandsinteresse, helt eller delvist i oplandet til Rinkenæs og Dalsgårds Vandværk.

Der er ingen øvrige grundvandsfølsomme forhold for øvrige arealer, se bilag 9.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at grundvandet, som Rinkenæs og Dalsgårds Vandværk indvinder fra, ikke er sårbart overfor nitratbelastning fra landbruget i området. Der stilles derfor ikke særlige vilkår til beskyttelsen af grundvandet i området.

6.6 Natur (§3 og §7)

Arealerne er gennemgået for natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7 i forbindelse med tilladelsen. I de følgende afsnit er der redegjort for de forskellige naturtyper.

Naturbeskyttelseslovens kapitel 2 indeholder bestemmelser om en generel beskyttelsesordning for naturtyper mv. Beskyttelsen efter § 3 gælder for søer og vandløb samt heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Beskyttelsesordningen er ikke til hinder for, at arealernes hidtidige benyttelse fortsættes.

§7 natur

Nærmeste kat 1 natur ligger i Gråsten skov ca. 2,5 km mod nordøst. Arealet er et hede/overdrevsareal.

der ligger herudover en potentiel ammoniakfølsom skov 233 m mod nord fra anlægget. Da ammoniakpåvirkningen er mindre i ansøgt drift sammenlignet med nudrift, er der ikke taget konkret stilling til om skoven er ammoniakfølsom.

§ 3 Natur

Der er flere arealer med § 3 beskyttet natur i ansøgningen fra Hesselgaard 1. Arealerne er beskrevet herunder og fremgår af bilag 11.

På mark 1 er der en beskyttet sø. Der dyrkes ikke i en afstand af minimum 5 meter til søen. Terrænet skrånere ikke med mere end 6° mod søen.

Sydøst for mark 9-0 ligger en beskyttet sø. Marken skrånere ikke med mere end 6° mod søen.

Miljømyndighedens vurdering

Generelt gælder det for § 3 arealer, at der ikke må ske en tilstandsændring.

Aabenraa kommune har vurderet at der skal etableres en 2 m bred gødningsfri bræmme som afgrænsning mellem mark 35-0 og Nymose for at undgå afstrømning til moseområdet fra dyrkningsfladen og dermed yderligere kvælstofbelastning af mosen.

Grundlaget for vilkåret kan ses i bilag 13.

Det vurderes, at det ikke er relevant at stille særlige vilkår i henhold til arealer beskyttet af Husdyrlovens § 7 da arealerne ikke ligger i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne.

Sønderborg Kommune vurderer, at det ikke er relevant at stille vilkår til øvrige nævnte naturområder, idet hældningen ned mod naturarealerne er mindre en 6°.

6.7 Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde, ynglested eller sporadisk levested på eller i nærheden af udbringningsarealerne i Sønderborg Kommune. På baggrund af faglig rapport 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der er tale om følgende arter: vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, brunflagermus, sydflagermus, hasselmus, stor vandsalamander og lille vandsalamander. Bilag 11 viser en oversigt over registrerede padder.

Miljømyndighedens vurdering

Der er generelt et godt kendskab til padde i området. Der er ikke konstateret padde beskyttet af Habitatdirektivets bilag IV i vandhuller på udspretningsarealerne eller i den radius som henholdsvis Løvfrø og Butsnudet frø normalt bevæger sig i henhold til DMU-rapport 635. Hasselmusens levevilkår vurderes ikke at blive påvirket af projektet. Flagermus lever i hule træer og gamle bygninger. Der rives ikke bygninger ned eller ændres på træbevoksede arealer i forbindelse med projektet. Sønderborg Kommune stiller derfor ikke særlige vilkår til beskyttelse af bilag IV arter.

6.8 Natura 2000

Terrestrisk Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område på land er Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83), se bilag 12. Arealerne afvander ikke til området. Afstanden til skoven er - ca.800 meter fra udbringningsarealet 7-0.

Marint Natura 2000

Mark 7-0 er det eneste areal der afvander direkte til marint Natura 2000. Det nærmeste marine Natura 2000 område er Flensborg Fjord og Nybøl Nor (Fugleområde 64) der afvander til Flensborg Fjord og Bredgrund (H173). Øvrige arealer afvander indirekte via Flensborg indre fjord til H173.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke vil påvirke Natura 2000 områderne på land væsentligt via ammoniakdeposition, da alle arealer er beliggende mere end 2,5 km fra nærmeste Natura 2000 område. I henhold til Miljøstyrelsens bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009 vil der kun i helt særlige tilfælde kunne måles afdampning af ammoniak i koncentrationer på mere end 1 kg N/ha/år i afstande på 25 meter fra udbringningsarealet. Udover denne afstand vil påvirkningen være en del af baggrundsbelastningen.

Samlet set vurderes det, at markdriften på de ansøgte arealer ikke vil være en trussel for udpegningsgrundlaget for det marine Natura 2000 område Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H 173) eller på Terrestrisk Natura 2000 områder, som beskrevet i afsnitte omkring Fjord og Hav. Der stilles derfor ikke vilkår.

Rødlistede dyr og planter

"Rødliste 2007" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af rødlistede dyr og planter i området.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke er behov for at stille vilkår til rødlistede arter, da der intet kendskab er til arter i området.

6.9 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs markerne 5, 2,3 og 4, 1 og 24 og 25. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder, at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning.

Aabenraa kommune har vurderet, at diget umiddelbart nord for de ansøgte gyllebeholdere ikke må fjernes eller på anden vis beskadiges uden forudgående høring af Aabenraa Kommune.

Grundlaget for vilkåret kan ses i bilag 13.

6.10 Kultur- og fortidsminder

Der er ikke registreret fortidsminder ved markerne. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade ikke er tilladt. Endvidere må der, inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindets bund, ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i museumsloven.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at fortidsminder i nærheden af ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning og der stilles derfor ikke vilkår.

7 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder, se afsnit 3.5
- Staldindretning, se afsnit 3.3
- Forbrug af vand og energi, se afsnit 3.6
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning - se afsnit 4.3
- Udbringning af husdyrgødning – se afsnit 4.4
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

BAT for Management

Det daglige arbejde i stalden varetages af ansøger og én ansat. Der lægges stor vægt på at dyrene trives med meget strøelse og adgang til græsning. Kostalden er med dybstrøelse, og der strøs 2-3 gange i løbet af dagen, så de altid har et rent og tørt leje.

Der muges hyppigt ved kalvene og i kælvningsbokse. Strøelsen opbevares på møddingsplads til det kan køres ud. Dybstrøelsesstalden udmuges 3-4 gange om året, og køres fortrinsvis direkte væk til biogasanlæg, køres direkte i marken eller evt. lægges i markstak. Der er aftale om at levere 1.500 tons dybstrøelse til biogas, det svarer til ca. 75% af strøelsen.

Elforbruget samt forbrug af diesel opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Slidte dele udskiftes, så spild undgås.

Mælkekøleanlæg serviceres efter en fast plan.

Der er udarbejdet en kortfattet beredskabsplan, så optimal information omkring håndtering af mulige uheld sikres, så forurening/ skader kan minimeres. Et eksemplar af miljøgodkendelsen er altid tilgængeligt for de personer, der har ansvar for anlæggets daglige drift.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Miljømyndighedens vurdering Management

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand- og elforbrug. Endvidere er der stillet vilkår til at der skal forefindes en beredskabsplan, som skal opdateres minimum hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår efterleves.

Staldindretning

Staldsystemet er indrettet med dybstrøelse med lang ædeplads med spalter. 80 % af DE af dybstrøelsen køres fra stald og direkte til biogasanlæg.

Foder

Der anvendes optimerede foderblandinger.

Forbrug af vand og energi

Der er naturlig ventilation på ejendommen. Der er et jordvarmeanlæg, der forsyner malkestalden med vand til opvarmning og mælken forkøles med vand, for at spare på strøm til køletanken. Vandet genanvendes som drikkevand til køerne.

Vand fra forkøling af mælken genanvendes til drikkevand. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnlige med henblik på at undgå spild. Der er installeret drikkekar med stor vandflade til køerne, hvilket minimerer drikkevandsspild.

Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Gyllebeholderne er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderne er / bliver tilmeldt beholderkontrol og kontrolleres med hhv. 5 og 10 års mellemrum. Samtidig kontrolleres rørledninger, samlinger mv.

Den del af dybstrøelsen, der ikke afhentes direkte fra stalden og køres til biogs køres enten direkte i marken eller lægges i markstak. I det tilfælde, at der skal opbevares dybstrøelse i markstak, overdækkes det straks.

Udbringning af husdyrgødning

Der anvendes gyllevogn med slæbeslanger eller slageudlægger til udbringning af gylle, hvilket svarer til BAT.

Der anvendes bredspredning af dybstrøelsen, da det er den bedste og eneste måde at udbringe dybstrøelse på.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

8 Husdyrbrugets ophør

Hvis ikke produktionen videreføres af en ny ejer, vil der ved ophør ske følgende: Gødningsopbevaringsanlæg tømmes, stalde tømmes og rengøres. Rester af hjælpestoffer samt andet affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der stilles vilkår om tiltag, der skal iværksættes i forbindelse med ophør.

Det vurderes således, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til eventuel forureningsfare ved ophør af husdyrbruget.

9 Egenkontrol og dokumentation

Årligt service på malkeanlægget foruden nødvendige reparationer og service på anlægget noteres.

Dyrene og deres daglige trivsel og produktion følges tæt. Driften er under løbende kontrol fra mejeriet Arla.

Der indberettes dyr til CHR-registeret.

Der udarbejdes mark- og gødningsplan årligt. Desuden føres der logbog over den eks. gyllebeholders flydelag og der kontrolleres om flydelaget gendannes, når det har været brudt i forbindelse med udkørsel af gylle. Der kan blive behov for at supplere den afgassede gylle med snittet halm til at danne flydelag.

Det sikres, at ensilage og markstakke ikke placeres det samme sted igen før efter 5 år. Det tilstræbes, at alt grovfoder opbevares i plansiloanlægget.

Ved det daglige opsyn og fastlagte rutiner overvåges dyr, anlæg og diverse installationer og andet materiel. Slidte dele reparerer eller udskiftes løbende. Det tilstræbes at udskifte dele på anlægget og maskiner med nyere dele, der så vidt muligt er BAT.

Herudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved pumpning af gylle tjekkes først om der er plads.
- Rådgivning ved kvægbrugskonsulent og dyrlæge efter behov.
- Gyllepumpning igangsættes manuelt og overvåges.
- Pulverslukkere kontrolleres årligt
- Serviceeftersyn på maskiner overholdes.
- Slid på gummiskrabere kontrolleres jævnligt, så skraberne fungerer optimalt.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer, at den ovennævnte egenkontrol i kombination med de tilhørende dokumentationskrav og vilkår som udgangspunkt vil være tilstrækkelige til at føre tilsyn med ejendommens drift og miljøgodkendelsens overholdelse.

10 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Dispensationer

Der er i forbindelse med udarbejdelse af dette tillæg gennemført en nabohearing fra d. 31. august 2016 til d. 14. september 2016, vedrørende dispensation fra afstandskrav til naboskel. Høringen gav ingen kommentarer.

Nabo- og partshøring

Et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse blev den 3. november 2016 udsendt til høring hos skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent. Normalt udsendes et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse også til naboer inden for konsekvensområdet for lugt. I dette tilfælde er der dog ingen naboer inden for de 206 m, som er konsekvensområdet for lugt. Et resume og et link til udkast af denne godkendelse er sendt i partshøring hos:

- Ansøger Johannes Hjort Nielsen
- Konsulent Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd
- Hans Christian Nissen, Koldmosevej 2, 6340 Kruså
- Aabenraa Kommune, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa, landbrug@aabenraa.dk

Aftager af husdyrgødning:

- Hans Martin Westergård, Holmvej 12, 6200 Aabenraa

Ejere af forpagtede arealer:

- Herman Schøn, Hokkerupvej 23, 6340 Kruså
- Christian Rehhoff Andresen, Krusåvej 17, 6300 Gråsten
- Per Theilgaard, Melskovvej 12, 6300 Gråsten
- Hans Theilgaard, Nørreskovvej 2, 6340 Kruså

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger frem til og med den 25. november 2016. Partshøringen gav ingen kommentarer.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk den 1. december 2016 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 11 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84 – 87.

En eventuel klage skal være skriftlig og sendes via Klageportalen på www.borger.dk. På www.borger.dk klikker du på fanen [Miljø og energi] i venstre side. Her vælger du først [Forurening] og derefter [Landbrug og forurening]. På siden 'Landbrug og forurening' klikker du på [Klag til Natur- og Miljøklagenævnet] under selvbetjening midt på siden. Her skal du logge ind med dit NemID og følge vejledningen. Du kan nu uploade dokumenter og billeder eller skrive direkte i et tekstfelt. Klagen sendes også automatisk gennem klageportalen til den myndighed, som har truffet afgørelsen.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb torsdag den 29. december 2016.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

11 Konklusion

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 117 (9.250 kg EKM) køer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. samt 10 kvier 22-24 mdr., i alt 174,78 DE på ejendommen Hesselgaard 1, 6300 Gråsten og afsætning af husdyrgødning til biogas på bedriftens arealer tilhørende CVR-nr. 25608984.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af etableringen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrgodkendelseslovens § 42.

12 Generelt

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 11, stk. 2 for Hesselgaard 1, 6300 Gråsten, annonceres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 1. december 2016.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/til-ladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker (§ 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).

Lene Alnor
Erhverv og Affald
Sønderborg Kommune

13 Vilkår

GENERELT

1. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo.

EGENKONTROL

Dokumentation for overholdelse af vilkår (2-8) skal noteres i en **logbog/driftsjournal**, der skal opbevares på bedriften i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Den fremviste dokumentation skal, uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg, særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere ejendommens overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen.

Dyrehold

3. Følgende skal noteres for dyreholdet:
 - Dyreholdets størrelse og ydelse de sidste 3 år
 - Antal dyr bortskaffet til destruktion
 - Antal og vægt af dyr sendt til slagtning
 - Antal af solgte levende dyr.

Dokumentation kan være i form af fx. gødningsregnskab, driftsregnskab på ejendommen, CHR udskrifter og ydelseskontrol.

Foder

4. Tidspunkt og placering af oplag af ensilage i markstak skal noteres på et kortbilag.

El- og vandforbrug

5. Vandforbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
6. El-forbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Håndtering og opbevaring af dybstrøelse

7. Der skal til enhver tid kunne fremlægges en underskrevet kontrakt med biogasanlæg. Det skal kunne dokumenteres at 80 % af DE i dybstrøelse afsættes til biogasanlæg eller spredes direkte ud.
8. Dato og placering af oplag af kompost i markstak skal noteres på et kortbilag.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

9. Den nye gyllebeholder skal placeres i en afstand af minimum 8 m fra matr. 447 Holbøl, Hokkerup.
10. Den nye gyllebeholder skal placeres i en afstand af minimum 8 m fra vejmatriklen Hesselgaard.
11. Den nye gyllebeholder skal opføres mht. farver og materialevalg som beskrevet i ansøgningen.
12. Der skal etableres en befæstet plads ved den nye gyllebeholder, hvorpå tankning af gylle skal foregå. Af- og pålæsning af gylle må ikke foretages til og fra køretøjer holdende på vejen Hesselgaard.
13. Den offentlige vej Hesselgaard skal rengøres ved arbejdstids ophør.
14. Jord, som flyttes i forbindelse med etablering af nye bygninger, må udlægges i et maksimalt 50 cm tykt lag på arealer, som ikke er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3. Sønderborg Kommune skal orienteres om, hvor jorden flyttes hen og hvor stor en mængde der flyttes.
15. Eventuelle dræn tættere end 15 m fra gyllebeholder skal sløjfes.

HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT

Husdyrholdet og staldanlæg

16. Husdyrbruget må drives med en maksimal årlig produktion på 117 (9250 kg EKM) køer, 57 tyrekalve 40-60 kg, 30 kviekalve 0-6 mdr. 15 kvier 13-16 mdr. samt 10 kvier 22-24 mdr., i alt 174,78 DE. Dyrene må fordeles i staldene med følgende gennemsnitlig maksimal belægning:

Stald	Art og vægtklasse/alder	Stipladser	Antal	DE
Kalvebokse, kælvningsbokse + kalvehytter	Småkalv, tung race, dybstrøelse	-	20	5,07
	Tyrekalv, tung race, dybstrøelse	5	57	0,75
	Småkalv, tung race, dybstrøelse	-	10	3,03
Eksisterende kostald	Malkeko, tung race, Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter	-	117	153,46
	Kvie/stud, tung race, dybstrøelse, lang ædeplads med spalter	-	15	6,66
	Kvie/stud, tung race, dybstrøelse, lang ædeplads med spalter	-	10	5,80
				174,78

Det er antallet af dyr i de enkelte grupper, som er bindende, idet antal DE kan variere med opdateringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

17. Minimum 80 % af DE i dybstrøelse skal afsættes direkte fra stald til biogasanlæg.

Fodring

18. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilagen igen må placeres samme sted.
19. Kasseret ensilage fra ensilagepladser eller – siloer skal fjernes løbende og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.

Energi- og vandforbrug

20. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 80.000 kWh/år skal der foretages et energieftersyn inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden, og eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
21. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 4.500 m³, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Spildevand herunder regnvand

22. Vask af maskiner og redskaber på ejendommen skal foretages på møddingsplads, hvor der er afløb til gyllebeholder.

Affald

23. Spild af olie og kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden.
24. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
25. Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.
26. Medicinrester (inklusive vaccinerester) skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende og skal opbevares i originalemballage. Brugte kanyler opbevares i kanylebokse. Medicinrester og brugte kanyler skal afleveres til apoteket. Tom medicinemballage kan bortskaffes som brændbart affald.
27. Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
28. Oplagspladsen skal tydeligt mærkes med information om hvilke typer affald, herunder kemikalieaffald, der opbevares og hvilke forholdsregler, der skal tages ved uheld, spild og brand.
29. Nye olieprodukter og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere som er tydeligt mærkede med indhold. De skal placeres under tag og beskyttes mod vejrlig på en oplagsplads med impermeabel belægning uden afløb. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af olie og kemikalier kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak.

30. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.
31. Ikke-genanvendeligt affald skal bortskaffes efter behov, dog minimum én gang om året.

Driftsforstyrrelser eller uheld

32. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres når der sker ændringer i opbevaringsforhold eller i produktionen.

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

Flydende husdyrgødning

33. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvløsende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Fast gødning inkl. dybstrøelse

34. Ved etablering af markstakke med dybstrøelse/kompost skal ”Vejledning om etablering og overdækning af kompost” fra Miljøstyrelsen følges. Kun kompost med en tørstofprocent på over 30 % i hvert delparti må opbevares i markstak.
35. Kompoststakke (dybstrøelse) må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Herefter skal der gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Fluer og skadedyr

36. Skadedyrsbekæmpelse skal følge de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Støj fra anlægget og maskiner

37. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
---	---	-----------------------------------	--

	kl. 07-18 (8 timer)		
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj". Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

AREALER

38. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 1,40 DE på bedriften
39. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 131,32 ha udspretningsareal, som fremgår af bilag 7.
40. Der må modtages afgasset biomasse svarende til 82 DE. Gyldig kontrakt skal til enhver tid kunne fremvises.
41. Der må afsættes husdyrgødning til Holmvej 12, 6200 Aabenraa svarende til 73 DE. Gyldig kontrakt skal til enhver tid kunne fremvises.
42. Der skal etableres en 2 m bred gødningsfri bræmme som afgrænsning mellem mark 35-0 og Nymose for at undgå afstrømning til moseområdet fra dyrkningsfladen og dermed yderligere kvælstofbelastning af mosen.
43. Diget umiddelbart nord for de ansøgte gyllebeholdere ikke må fjernes eller på anden vis beskadiges uden forudgående høring af Aabenraa Kommune.
44. Bedriften skal drives økologisk.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

45. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:
 - en oprydning i og omkring staldanlæg
 - Bortskaffelse af gødningsrester og spildevand efter gældende regler.
 - bortskaffelse af restkemikalier, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelse nr. 44 af 11/01/2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Lov nr. 358 af 6/06/1991 om miljøbeskyttelse

Lov nr. 9 af 3/01/1992 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 1318 af 26/11/2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 467 af 23/05/2016 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2013-2025